

Velkomin á ársfund Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

29. mars 2022

Fundurinn hefst klukkan 18:00

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

—
live.is

Dagskrá

1. Ávarp formanns og skýrsla stjórnar
2. Yfirferð framkvæmdastjóra yfir starfsemi sjóðsins
  - a. ársreikningur
  - b. tryggingafræðileg athugun
  - c. fjárfestingarstefna og fjárhagsáætlun
  - d. skipan stjórnar
  - e. skipan fulltrúaráðs
  - f. hækkandi lífaldur: áhrif samþykktabreytinga á tryggingafræðilega stöðu
3. Kynning á breytingum á réttindakerfi sameignardeildar – hækkandi lífaldur

Dagskrárliðir 6 til 10 eru bornir undir atkvæði fulltrúa í fulltrúaráði LV

4. Hluthafastefna
5. Sjálfbærnisráðgjafi
6. Starfskjarastefna
7. Val á fulltrúum í nefnd um laun stjórnarmanna
8. Tillögur að stjórnarlaunum
9. Val á endurskoðanda
10. Tillögur stjórnar til breytinga á samþykktum LV
11. Önnur mál

1. Ávarp formanns og skýrsla stjórnar

Jón Ólafur Halldórsson

2. Yfirferð framkvæmdastjóra yfir starfsemi sjóðsins

Guðmundur Þ. Þórhallsson

Árið 2021

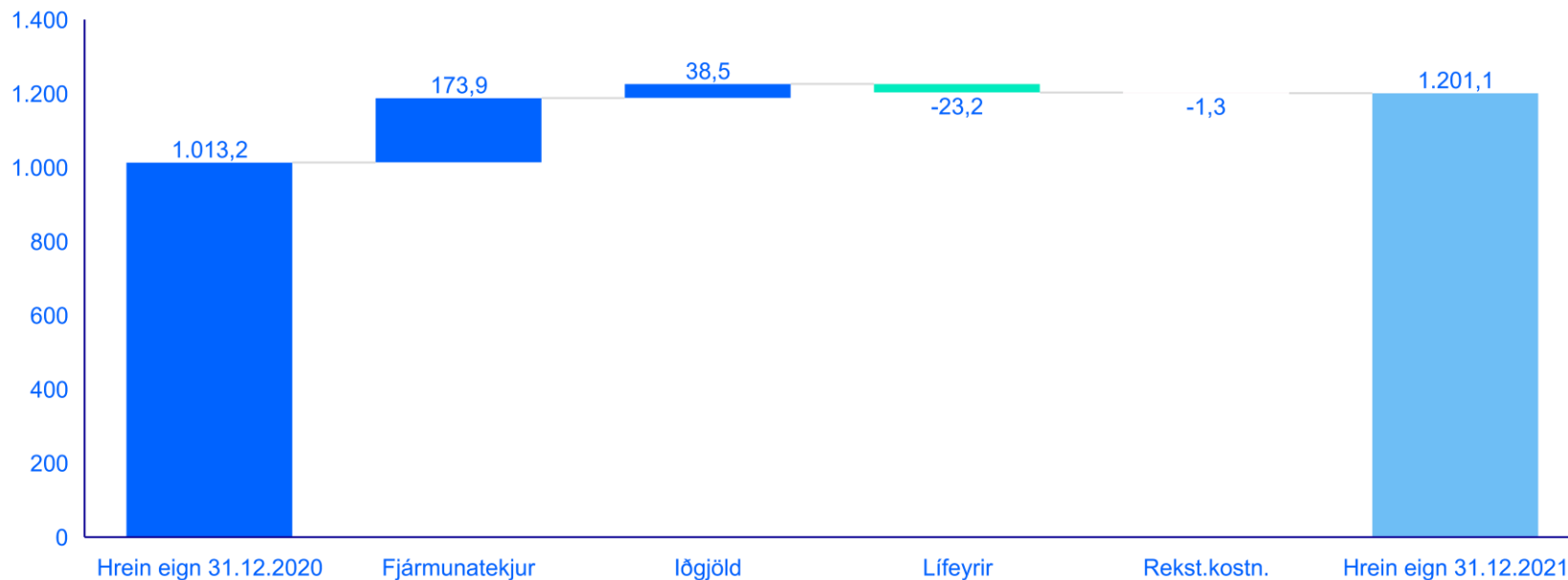
Samantekt

- Ávöxtun ársins var góð
  - Nafnávöxtun 16,9%
  - Raunávöxtun 11,5%
- Eignir námu 1.201 milljarði í árslok og hækkuðu um 188 milljarða á árinu
- Hækkun áunninna lífeyrisréttinda um 10%
- Vöxtur lífeyrisgreiðslna á árinu nam 21,1%
- Iðgjaldagreiðslur jukust um 7,0% á milli ára
- Aukin eftirspurn eftir sjóðfélagalanum síðustu mánuði ársins, lán umfram uppgreiðslur
- Innleiðing á nýjum dánar- og eftirlifendatöflum í tryggingafræðilegu uppgjöri
- Umfangsmiklar samþykktarbreytingar er varða réttindi sjóðfélaga
- Tryggingafræðileg staða 3,5% í árslok 2021

Þróun hreinnar eignar til greiðslu lífeyris árið 2021

Í milljörðum króna

Löggjöld

Í milljónum króna

	2021	2020
Sjóðfélagar	10.490	9.753
Launagreiðendur	27.593	25.804
Framlag v/jöfnunar örorkubyrði	369	376
Samtals	38.452	35.933
Breyting milli ára	7,0%	

Lífeyrisgreiðslur

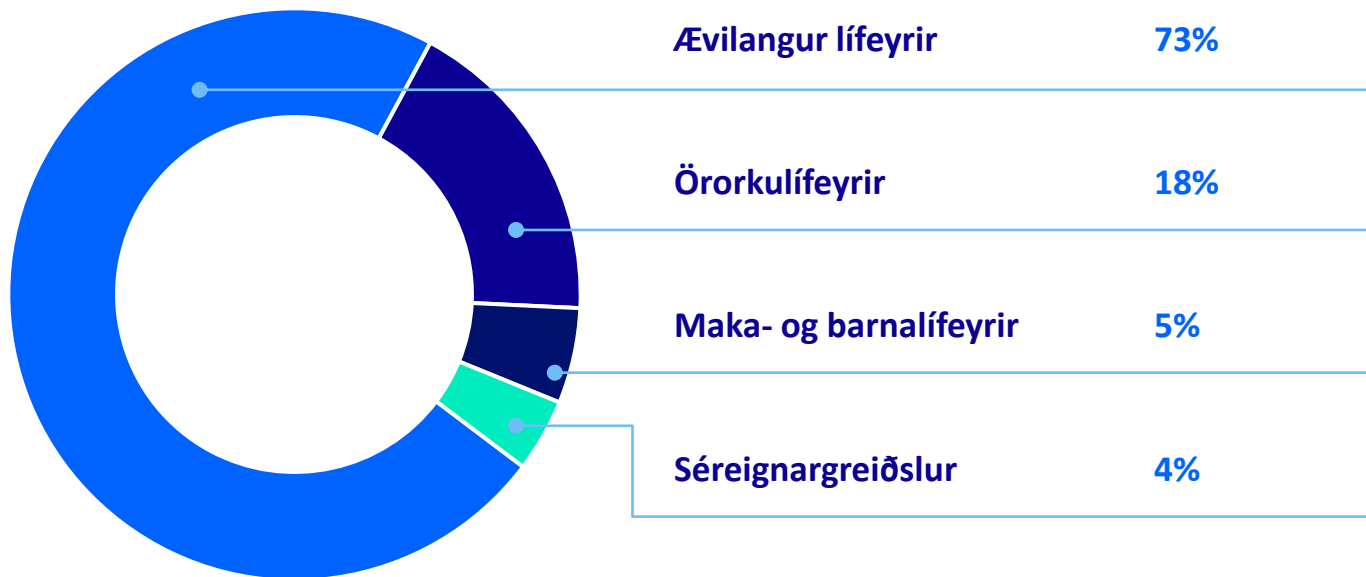
Í milljónum króna

	2021	2020
Ellilífeyrir	16.632	13.433
Örorkulífeyrir	4.097	3.435
Maka- og barnalífeyrir	1.236	1.044
Séreignargreiðslur	944	1.002
Samtals	22.909	18.914
Breyting milli ára	21,1%	

Skipting lífeyrisgreiðslna 2021

Fjöldi lífeyrisþega

	2021	2020
Ellilífeyrir	14.670	13.721
Örorkulífeyrir	4.603	4.442
Makalífeyrir	1.677	1.661
Barnalífeyrir	580	584
Samtals	21.530	20.408
Breyting milli ára	5,5%	

Fjárfestingartekjur

Í milljónum króna

	2021	2020
Innlendir eignarhlutir í félögum og sjóðum	67.348	30.672
Erlendir eignarhlutir í félögum og sjóðum	82.338	73.490
Innlend skuldabréf	25.441	25.728
Bankainnstæður og aðrar fjárfestingartekjur	-727	533
Bein fjárfestingargjöld	-494	-429
Samtals	173.906	129.994

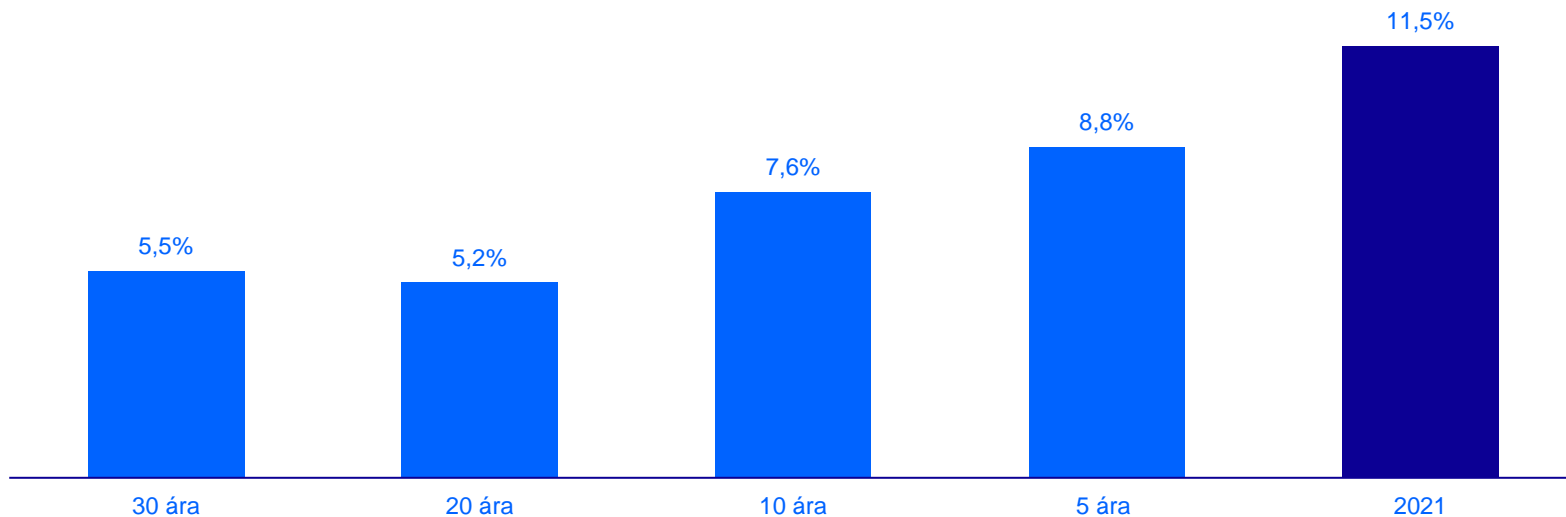
Ávöxtun sameignardeildar

	2021 Nafnávöxtun	2021 Raunávöxtun	2020 Nafnávöxtun	2020 Raunávöxtun
Innlend skuldabréf	6,4%	1,5%	7,9%	4,2%
Innlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini	40,2%	33,7%	21,9%	17,8%
Erlend verðbréf	20,1%	14,6%	21,1%	17,0%
Samtals	16,9%	11,5%	14,7%	10,8%

Raunávöxtun sameignardeildar

Árleg meðalraunávöxtun

Rekstrarkostnaður

Í milljónum króna

	2021	2020
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.305	1.227
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,12%	0,13%
Umsýslugjöld til innlendra og erlendra eignastýrenda	0,32%	0,30%
Starfsmenn í árslok	51	50
Stöðugildi á árinu	51,1	49,7

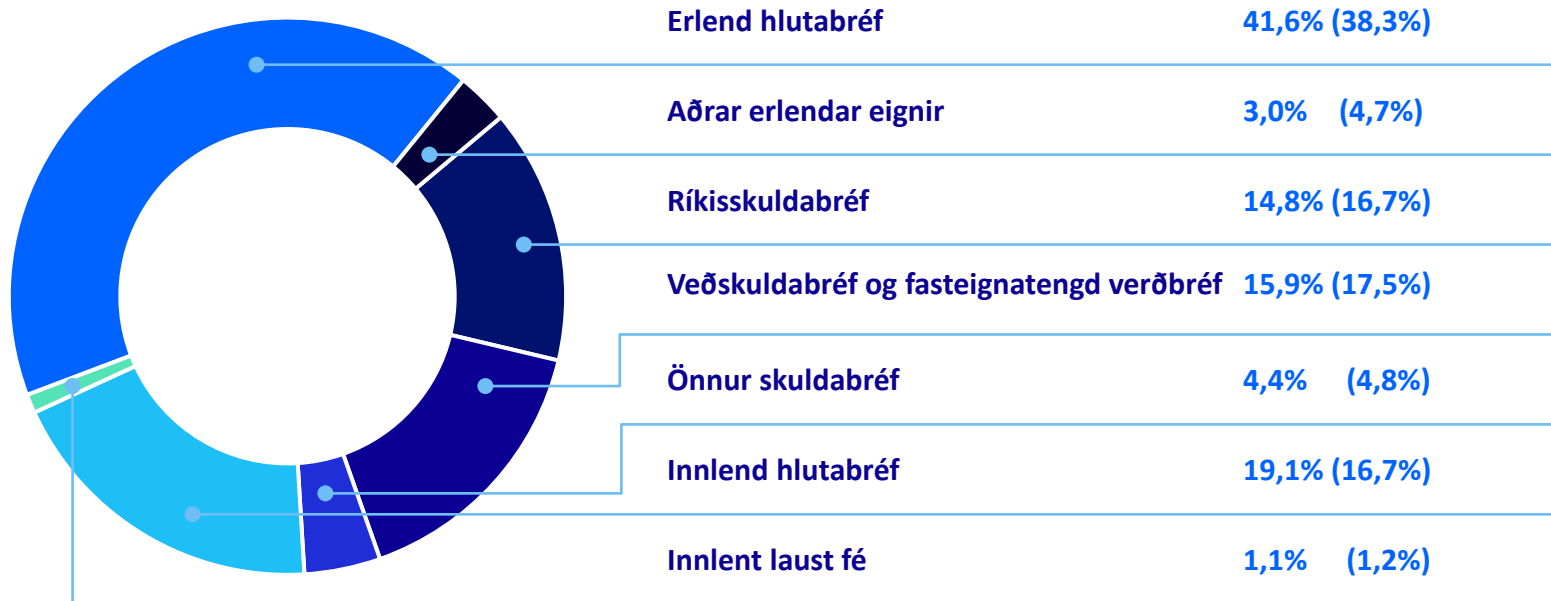
Efnahagsreikningur

Í milljónum króna

	2021	2020
Eignarhlutar í erlendum félögum og sjóðum	533.209	431.897
Eignarhlutar í innlendum félögum og sjóðum	232.468	171.948
Skuldabréf	327.741	293.086
Veðskuldabréf	91.214	98.409
Bankainnstæður	13.905	15.033
Aðrar eignir	3.724	3.797
Skuldir	-1.130	-941
Samtals	1.201.131	1.013.229

Eignasamsetning sameignardeildar í árslok 2021

Hlutföll í árslok 2020 í sviga

Sjóðstreymisyfirlit

Í milljónum króna

	2021	2020
Inngreiðslur	38.725	36.707
Útgreiðslur	24.437	20.352
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	14.288	16.355
Breyting á handbæru fé	-334	5.515

Verðbréfavíðskipti

Sameignardeild

- Ráðstafað var 69 milljörðum til verðbréfakaupa, seld voru verðbréf fyrir 27 milljarða
- Fjárfest var í sértryggðum skuldabréfum útgefin af bönkum fyrir 17 milljarða
- Keypt voru ríkisskuldabréf fyrir 15 milljarða
- Ýmis skuldabréfakaup að fjárhæð 5 milljarða
- Sala á innlendum hlutabréfum umfram kaup nam 4,5 milljörðum
- Keyptur var gjaldeyrir vegna erlendra verðbréfakaupa fyrir 15,5 milljarða

Séreignardeildir

Í milljónum króna

	2021	2020
Inngreiðslur	2.324	2.100
Útgreiðslur	944	1.002
Heildareignir	26.539	21.688
Fjöldi með inneignir	51.663	49.887

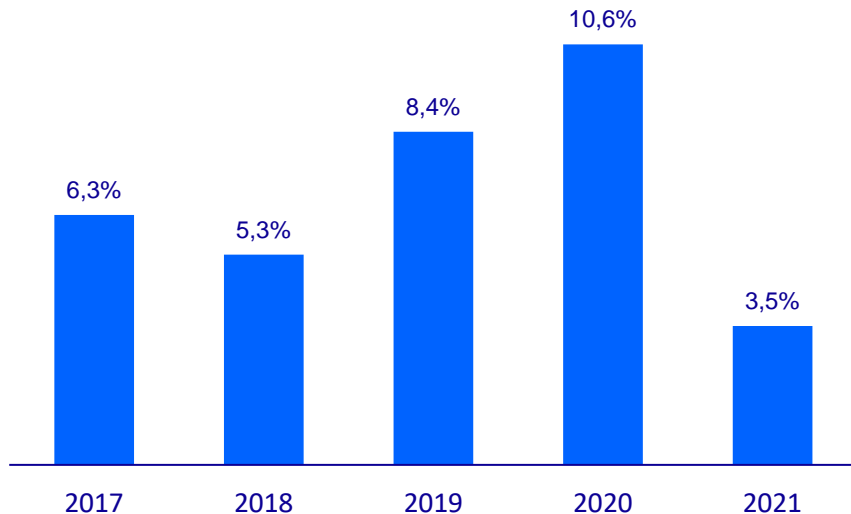
Ávöxtun séreignar

	2021	2020
Verðbréfastærð	16,9%	14,7%
Ævileið I	17,4%	15,4%
Ævileið II	10,7%	11,6%
Ævileið III	1,7%	5,4%

Tryggingafræðileg staða

Sjóðurinn er vel í stakk búinn til að mæta áskorunum sem fylgja hækkandi aldri sjóðfélaga

- Tryggingafræðileg staða er metin ár hvert í tryggingafræðilegri athugun sem framkvæmd er af tryggingastærðfræðingi sjóðsins
- Tryggingafræðileg staða er mælikvarði á hve vel sjóðurinn er í stakk búinn til að standa undir skuldbindingum sínum
- **Nýjar forsendur um auknar lífslíkur, lengri meðalævi, auka áfallnar og framtíðar skuldbindingar sjóðsins**
- Hafa ber í huga að sjóðfélagi ber áhættu vegna ávöxtunar eigna sjóðsins sem og lýðfræðilega áhættu

Tryggingafræðileg staða

Í milljörðum króna

	2021	2020
Áfallin staða	125,4	135,6
% af áföllnum skuldbindingum	12,2%	17,1%
Framtíðarstaða	-67,7	5,0
% af framtíðarskuldbindingum	-10,7%	1,0%
Heildarstaða umfram skuldbindingar	57,7	140,6
% af heildarskuldbindingum	3,5%	10,6%

Áhrif innleiðingar nýrra dánar- og eftirlifendataflna er um 9,8% á heildarstöðu eða 146,3 ma.kr

Fjárfestingarstefna sameignardeildar

- Hagsmunir sjóðfélaga að leiðarljósi
- Fjárfestingar taka mið af arðsemi og áhættudreifingu
- Aukið vægi samfélags- og sjálfbærnisjónarmiða við fjárfestingar og eignastýringu
- Tryggingafræðileg staða og lífeyrisbyrði
- LV getur beitt langtímamarkmiðum við ákvörðun fjárfestingarstefnu

Fjárfestingarstefna sameignardeildar fyrir árið 2022

Eignaflokkur	Vægi 30.9.2021	Stefna 2022	Lágmark	Hámark
1. Ríkisskuldabréf	15,4%	13,9%	7,5%	30%
2. Veðskuldabréf og fasteignatengd verðbréf	15,9%	16,5%	10%	30%
3. Önnur skuldabréf	4,5%	5,0%	0%	10%
4. Innlend hlutabréf	19,6%	19,5%	7,5%	30%
5. Innlent laust fé	0,8%	0,6%	0%	10%
6. Erlend hlutabréf	40,6%	40,5%	20%	50%
7. Aðrar erlendar eignir	3,2%	4,0%	0%	20%
Samtals	100,0%	100,0%		

Um er ræða takmarkaðar breytingar frá árinu 2021

- LV er komið í efri mörk erlendra eigna m.v. núverandi heimildir í lögum
- Minnkandi vægi ríkisskuldabréfa skýrist að stærstu leyti af afborgunum næsta árs

Mikilvægt að hafa í huga að stefna til ársloka 2022 er mörgum forsendum háð

- Breytingar á mörkuðum hafa áhrif á innbyrðis vægi eignaflokka
- Fjárfestingatækifæri sem eru ófyrirséð við gerð stefnunnar

Tilnefningar í stjórn

- Stjórn skipuð átta einstaklingum
  - Fjórir tilnefndir af VR
  - Þrír af Samtökum atvinnulífsins
  - Einn af Félagi atvinnurekenda

Tilnefningar VR

Aðalmenn

- Bjarni Þór Sigurðsson
- Guðrún Johnsen
- Helga Ingólfisdóttir
- Stefán Sveinbjörnsson

Varamaður

- Sunna Jóhannsdóttir

Tilnefningar Samtaka atvinnulífsins

Aðalmenn

- Árni Stefánsson
- Jón Ólafur Halldórsson
- Sigrún Helgadóttir

Varamaður

- Bjarni Már Gylfason

Tilnefningar Félags atvinnurekenda

Aðalmenn

- Guðrún Ragna Garðarsdóttir

Varamaður

- Páll Rúnar M. Kristjánsson

Skipan fulltrúaráðs

Aðildarsamtök sjóðsins starfrækja fulltrúaráð sem skipað er 50 fulltrúum

- VR skipar 25
- Samtök atvinnulífsins 23
- Félag atvinnurekenda 2

Áhrif samþykktabreytinga á tryggingafræðilega stöðu

- Þær breytingar á samþykktum sjóðsins sem hafa verið og er verið að gera hafa áhrif á réttindakerfi sjóðsins og tryggingafræðilega stöðu
- Breytingarnar koma til framkvæmda í þremur þrepum:

Nóvember 2021

- Áunninn réttindi og þ.a.l. lífeyrisgreiðslur hækkuð um 10%

September 2022

- Aðlögun réttindakerfis sameignardeildar sjóðsins að hækkanði lífaldri – Mismunandi áhrif á áunnin réttindi eftir árgöngum sjóðfélaga
- Hækkun áunninna réttinda um 12%
- Lágmarkstími til makalífeyris aukinn

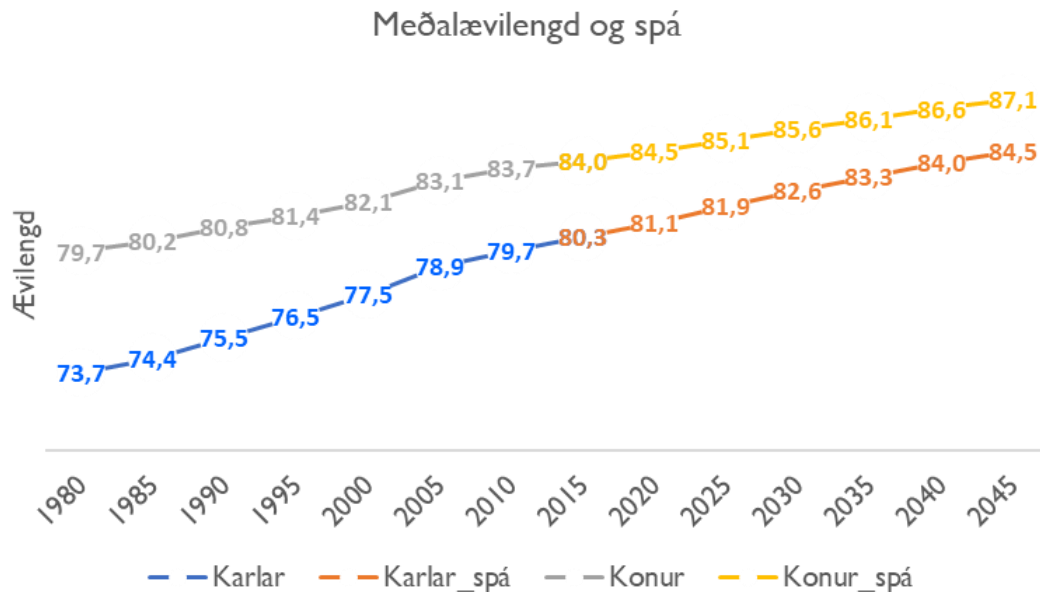
- Upphafsaldur lífeyris færður til 60 ára aldurs, möguleiki á að hefja lífeyristöku frá 60-80 ára aldurs. Viðmiðunaráldur miðast áfram við 67 ára aldur
- Bætt örorkutrygging sjóðfélaga
- Endurreikningur lífeyris tíðari – Á við um sjóðfélaga sem hafa hafið töku lífeyris og eru enn á vinnumarkaði

Janúar 2023

- Innleiðing á nýjum réttindatöflum fyrir ávinnslu réttinda vegna greiddra iðgjalda til framtíðar

Vænt lengri ævilengd sjóðfélaga

Er ástæða þess að ráðast þarf í breytingar á samþykktum og réttindakerfi sjóðsins

Vænt lengri ævilengd sjóðfélaga

Er ástæða þess að ráðast þarf í breytingar á samþykktum og réttindakerfi sjóðsins

Konur:

Aldur í dag	Væntur fjöldi ára á lífeyri m.v. 67 ára lífeyristöku		Breyting í árum
	Eldri töflur*	Nýjar töflur*	
67 ára	20,1	20,8	0,7
60 ára	20,1	21,3	1,2
50 ára	20,1	22,0	1,9
40 ára	20,1	22,6	2,5
30 ára	20,1	23,1	3,0

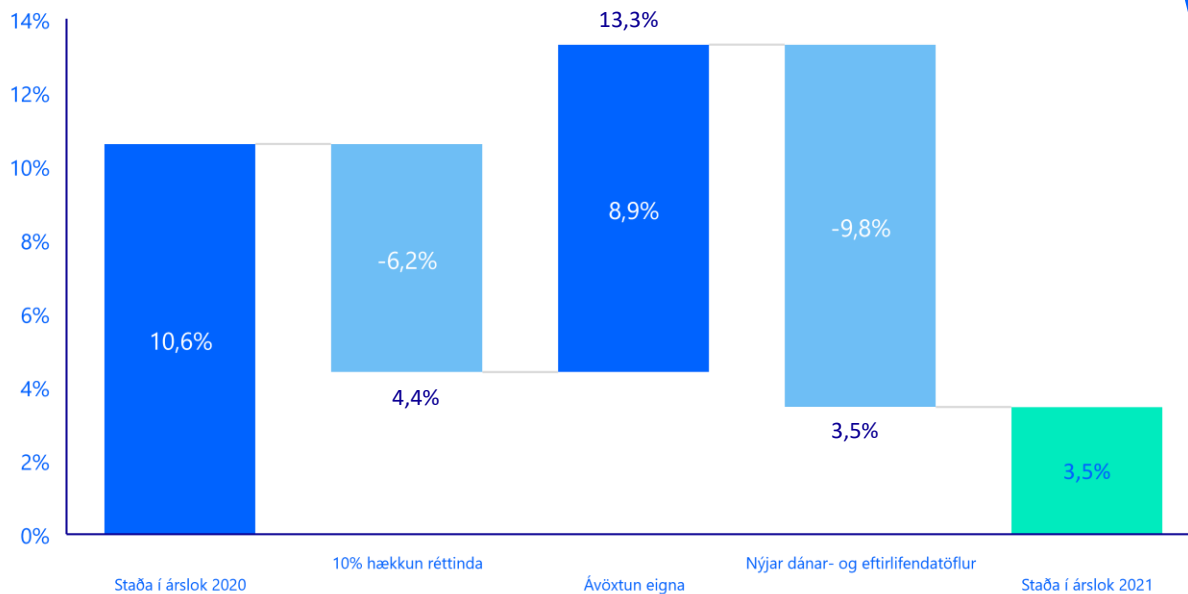
Karlar:

Aldur í dag	Væntur fjöldi ára á lífeyri m.v. 67 ára lífeyristöku		Breyting í árum
	Eldri töflur*	Nýjar töflur*	
67 ára	18,1	19,1	1,0
60 ára	18,1	19,8	1,7
50 ára	18,1	20,6	2,5
40 ára	18,1	21,2	3,1
30 ára	18,1	21,7	3,6

* Nýjar dánar- og eftirlífendatöflur eru notaðar við tryggingafræðilegt mat á skuldbindingum sjóðsins. Töflurnar segja til um hversu lengi megi vænta að sjóðfélagar verði á lífeyri.

Breytingar á tryggingafræðilegri stöðu 2021

Prennt sem skýrir breytingar á tryggingafræðilegrar stöðu á árinu 2021

10% hækkun áunninna réttinda

- Til lækkunar

Góð ávöxtun eigna

- Til hækkunar

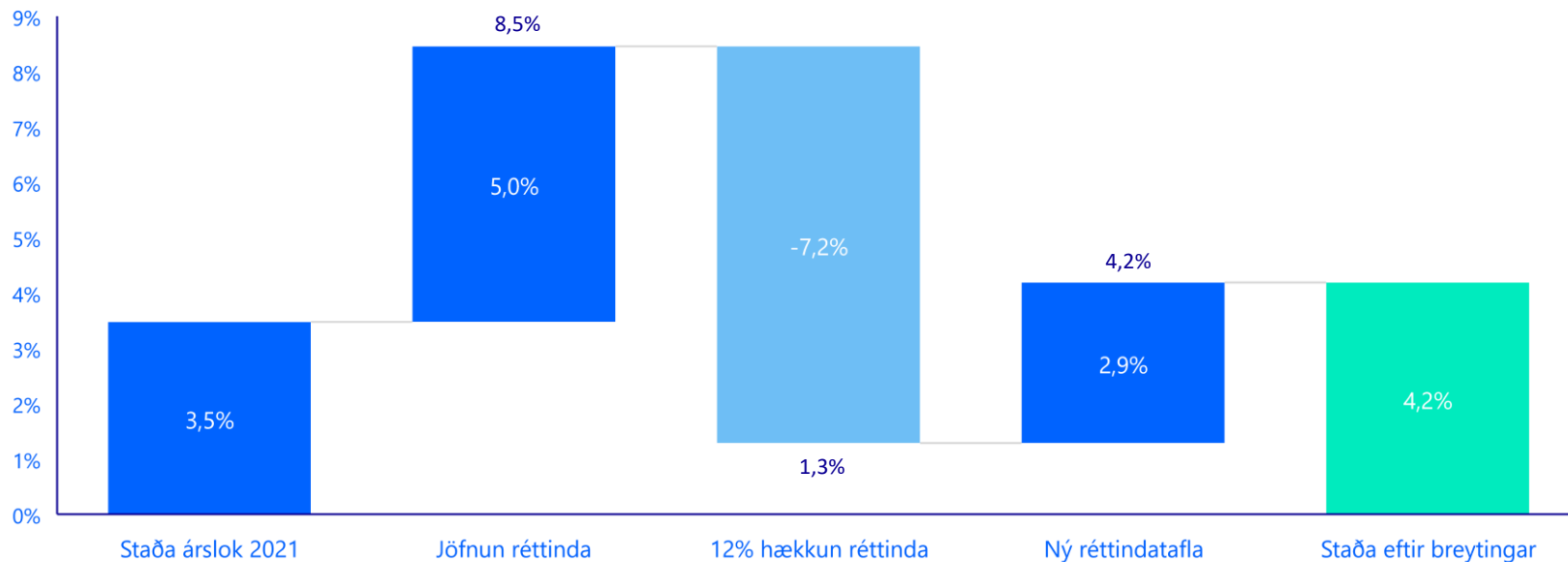
Innleiðing nýrra dánar- og eftirlifendataflna í tryggingafræðilega athugun til að takast á við lengri vænta ævilengd sjóðfélaga

- Til lækkunar

Áætlaðar breytingar á tryggingafræðilegri stöðu 2022

Vegna innleiðingar á nýjum dánar- og eftirlifendatöflum þarf að ráðast í breytingar á samþykktum og réttindakerfi sjóðsins

Hvaða áhrif hafa breytingarnar á áunnin réttindi sjóðfélaga?

Aldur	Hækkun áunninna réttinda 2021	Jöfnun áunninna réttinda vegna réttindabreytinga	Hækkun áunninna réttinda 2022	Alls
Lífeyrisþegar og 65 ára og eldri	10,0%	-4,3%	12,0%	17,9%
60	10,0%	-6,6%	12,0%	15,1%
50	10,0%	-9,2%	12,0%	11,9%
40	10,0%	-11,0%	12,0%	9,6%
30	10,0%	-12,3%	12,0%	8,0%
20	10,0%	-13,4%	12,0%	6,7%

Réttindi lífeyrisþega og sjóðfélaga 65 ára og eldri hækka um tæp 18%

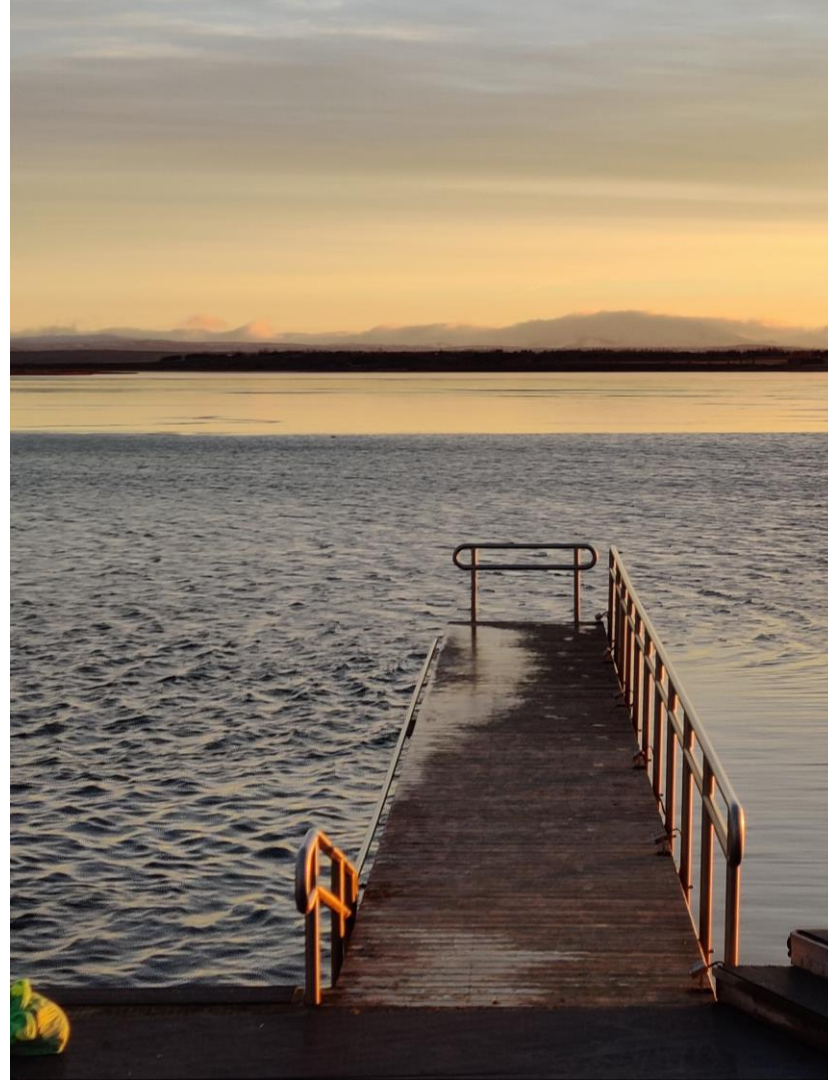
Réttindi annarra sjóðfélaga hækka minna

Ástæðan fyrir minni hækkun réttinda yngri sjóðfélaga er vegna þess að nýjar dánar- og eftirlifendatöflur gera ráð fyrir auknum lífslíkum í framtíðinni

- Meiri aukning hjá þeim yngri
- Yngri sjóðfélagar munu þess vegna vera lengur á lífeyri heldur en þeir eldri

3. Breytingar á réttindakerfi sameignardeildar, hækkandi lífaldur

Ellilífeyririnn er uppsafnaður

Nú þarf hann að endast lengur en áður.

Þetta virkar svipað eins og innistæða í banka. Ef henni er skipt verða hlutarnir minni ef þeir eru fleiri.

Árið 1971 gat 67 ára karlmaður búist við að lifa í 14 ár. Segjum til einföldunar að hann hefði átt í sjóði 50 milljónir að núvirði. Hann hefði átt að fá um **fimm** milljónir á ári frá lífeyrissjóði (með vöxtum og reiknuðum lífslíkum) til æviloka.

Núna, **árið 2021**, segjum við að jafngamall maður geti búist við að eiga 19 ár eftir ólifuð. Látum hann líka eiga 50 milljónir. Hann gæti fengið um **fjórar** milljónir á ári í lífeyri frá lífeyrissjóði til æviloka.

Eftir 50 ár, **árið 2071**, er búist við að 67 ára gamall maður eigi 22 ár eftir ólifað. Hann gæti fengið **um 3,5 milljónir** í lífeyri til æviloka fyrir 50 milljónir.

Alltaf jafnmiklir peningar ...

50 milljónir

1971

50 milljónir

2021

50 milljónir

2071

Alltaf jafnmiklir peningar ...

1971

2021

2071

...en þurfa sífelld
að endast lengur

- **Ekki** er um skerðingu að ræða, heldur aðra skiptingu greiðslna sem dreifast á lengri tíma en áður

Lífeyrisréttindin skiptast í tvennt

Fortíð

Áunninn mánaðarlegur lífeyrir allra minnkar samkvæmt tillögum stjórnar, þeirra yngstu hlutfallslega mest, því að reiknað er með að þeir lifi lengst.

Á móti kemur að allir sjóðfélagar njóta hækkunar árin 2021 og 2022 og eru því í **plús** þegar heildarmyndin er skoðuð.

Framtíð

Vegna þess að gert er ráð fyrir lengri meðalævilengd en áður **breytist réttindataflan til lækkunar**.

Þetta hefur engin áhrif á þá sem eru komnir á lífeyri og lítil áhrif á þá sem eiga stutt í hann.

Þetta hefur meiri áhrif á þá yngri, en á móti kemur að þeir borga 15,5% iðgjöld til framtíðar

Tryggingafræðileg staða

Í milljörðum króna

	2021	2020
Áfallin staða	125,4	135,6
% af áföllnum skuldbindingum	12,2%	17,1%
Framtíðarstaða	-67,7	5,0
% af framtíðarskuldbindingum	-10,7%	1,0%
Heildarstaða umfram skuldbindingar	57,7	140,6
% af heildarskuldbindingum	3,5%	10,6%

Áhrif innleiðingar nýrra dánar- og eftirlifendataflna er um 9,8% á heildarstöðu eða 146,3 ma.kr

Úr frumvarpi til laga nr. 129/1997:

Um 39. gr.:

„Í þessari grein er að finna eitt **veigamesta ákvæði** frumvarpsins en í henni er kveðið á um það að **eignir og skuldbindingar þurfi að standast á.**“

Hjá Lífeyrissjóði
verzlunarmanna standast
eignir á í heildina, en hvorki í
áfallinni- né framtíðarstöðu

Þetta ójafnvægi er núverandi
sjóðfélögum í óhag, en
iðgjaldagreiðendum í framtíðinni í
hag, þeir myndu hagnast á óbreyttum
réttindatöflum

Hvaða áhrif hafa breytingarnar á áunnin réttindi sjóðfélaga?

Aldur	Hækkun áunninna réttinda 2021	Jöfnun áunninna réttinda vegna réttindabreytinga	Hækkun áunninna réttinda 2022	Alls
Lífeyrisþegar og 65 ára og eldri	10,0%	-4,3%	12,0%	17,9%
60	10,0%	-6,6%	12,0%	15,1%
50	10,0%	-9,2%	12,0%	11,9%
40	10,0%	-11,0%	12,0%	9,6%
30	10,0%	-12,3%	12,0%	8,0%
20	10,0%	-13,4%	12,0%	6,7%

Mánaðarleg réttindi lífeyrisþega og sjóðfélaga 65 ára og eldri hækka um tæp 18%

Mánaðarleg réttindi annarra sjóðfélaga hækka minna

Ástæðan fyrir minni hækkun réttinda yngri sjóðfélaga er vegna þess að nýjar dánar- og eftirlifendatöflur gera ráð fyrir:

- Meiri lengingu ævinnar hjá þeim yngri
- Yngri sjóðfélagar munu þess vegna vera lengur á lífeyri heldur en þeir eldri

Hvað ef ekki hefði verið gripið til jöfnunar áunninna réttinda?

Aldur	Hækkun áunninna réttinda 2021	Jöfnun áunninna réttinda vegna réttindabreytinga	Hækkun áunninna réttinda 2022	Alls	Til samanburðar - Tillaga stjórnar LV
Lífeyrisþegar og 65 ára og eldri	10,0%	0%	3,5%	13,9%	17,9%
60	10,0%	0%	3,5%	13,9%	15,1%
50	10,0%	0%	3,5%	13,9%	11,9%
40	10,0%	0%	3,5%	13,9%	9,6%
30	10,0%	0%	3,5%	13,9%	8,0%
20	10,0%	0%	3,5%	13,9%	6,7%

Án jöfnunar áunninna réttinda væri góðri stöðu sjóðsins ráðstafað í meira mæli til yngri sjóðfélaga á kostnað þeirra eldri og núverandi lífeyrisþega.

Þetta er vegna þess að ekki hefur verið tekið tillit til lengri lífaldurs síðustu ár í tryggingafræðilegri athugun.

Meginþættir samþykktabreytinga

- 1 Fjórar breytingar á réttindaákvæði með það að markmið að auka sveigjanleika og tryggingavernd
- 2 Ýmsar uppfærslur, lagfæringar og breytingar á framsetningu til að auka skýrleika
- 3 Breytingar sem varða aðlögun að nýjum forsendum fyrir mati á langlífi sjóðfélaga

Réttindaákvæði

- a Ellilífeyrir frá 60 ára aldri (gr. 12.1.)
- b Tíðari endurútreikningur réttinda hjá þeim sem greiða iðgjöld til sjóðsins samhliða töku ellilífeyris (gr. 12.5.)
- c Styttra tímamark varðandi að öðlast aftur rétt til framreiknings örorku- og makalífeyris (gr. 13.8.)
- d Lenging lágmarkstíma makalífeyris (gr. 14.2)

Uppfærslur og lagfæringar

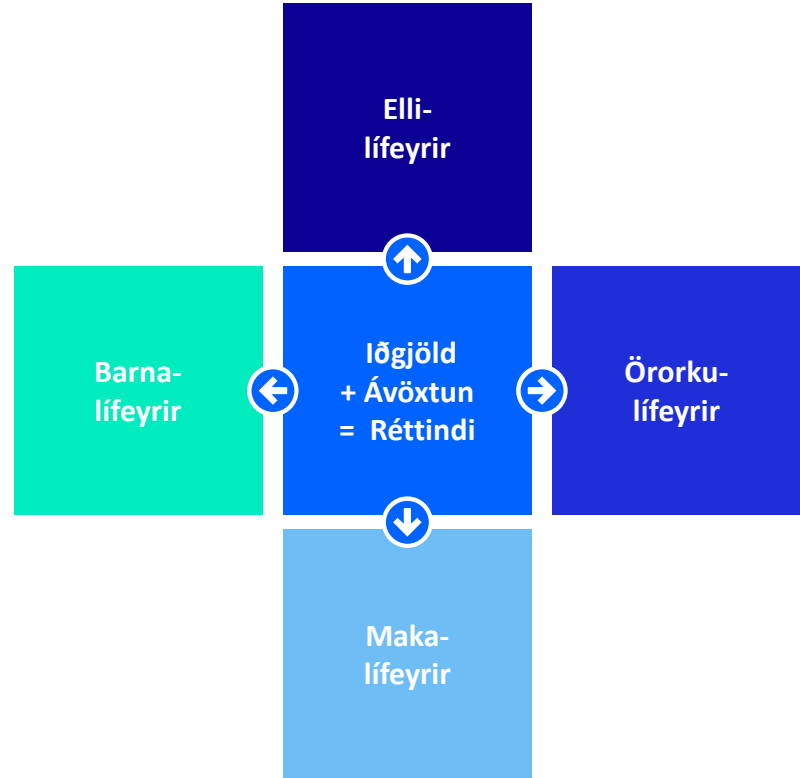
- a Endurröðun ákvæða og millifyrirsagnir
- b Nokkur ákvæði eru uppfærð eða felld út þar sem þau eiga ekki lengur við

Breytingar vegna hækkandi lífaldurs

- Gr. 11.1 í samþykktum
- Viðaukar A (tafla I og II) og B (5. og 6. töluliður)

Réttindi sjóðfélaga koma öll úr einum og sama pottinum, sem er takmörkuð auðlind

Um lagaskilyrði breytinga á réttindakerfi sameignardeildar

Varðar breytingar vegna lækkandi dánartíðni (hækkandi lífaldur)

Um eðli lífeyrisréttinda í sameignardeild

- Lífeyrisréttindi eru stjórnarskrárvarin eignaréttindi
- Löggjafinn og lífeyrissjóðir hafa talsvert svigrúm til breytinga
- Getur skipt máli hvort réttindi séu virk, einnig hvort þau séu áunnin eða framtíðarréttindi
- 39. gr. laga 129/1997; lífeyrissjóðum rétt og skylt að gera breytingar við tiltekna aðstæður, getur verið til hækkunar/lækkunar

Helstu lagaskilyrði

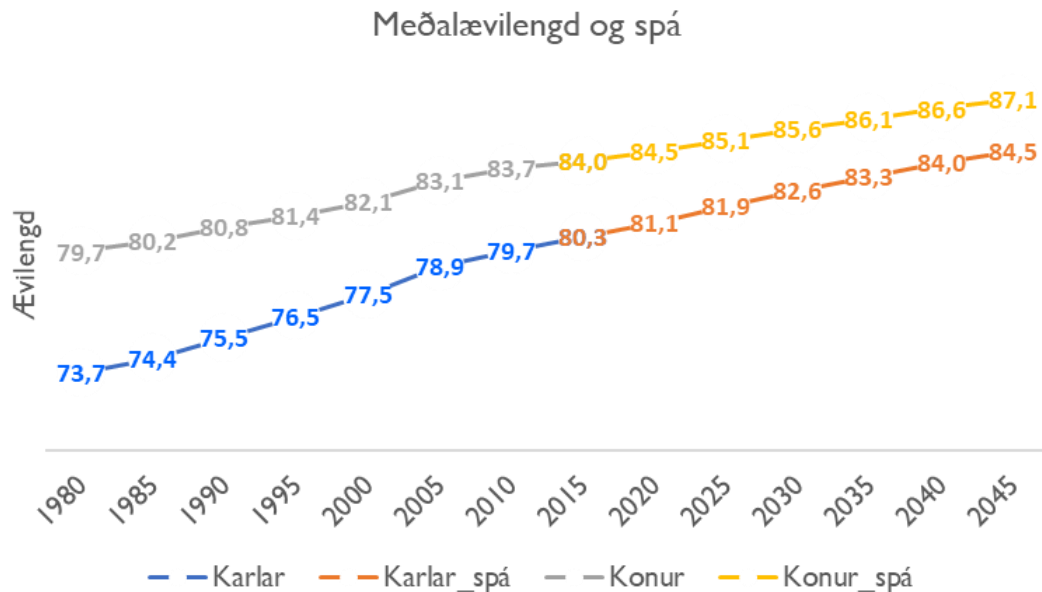
- lagaheimild
- byggja þarf á málefnalegum sjónarmiðum
- huga þarf að jafnræði
- gæta þarf meðalhófs

Sjóðfélagi ber ávöxtunaráhættu & lýðfræðilega áhættu en nýtur líka ávinnings af hagstæðari þróun

Vænt lengri ævilengd sjúðfélaga

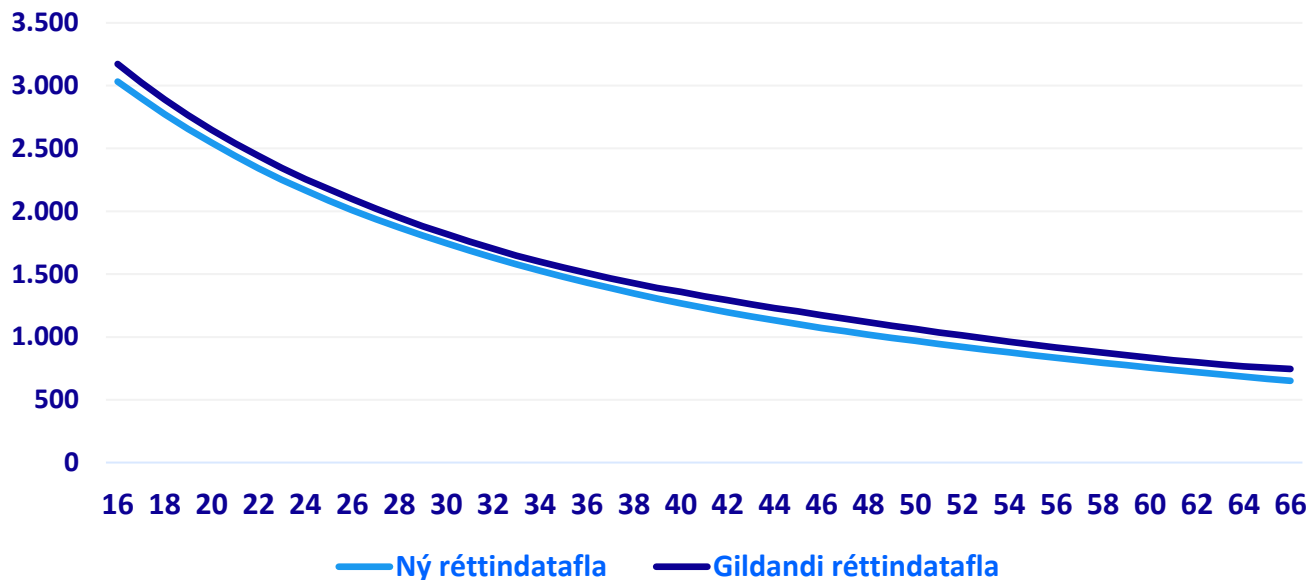
Ástæða þess að ráðast þarf í breytingar á samþykktum og réttindakerfi sjúðsins

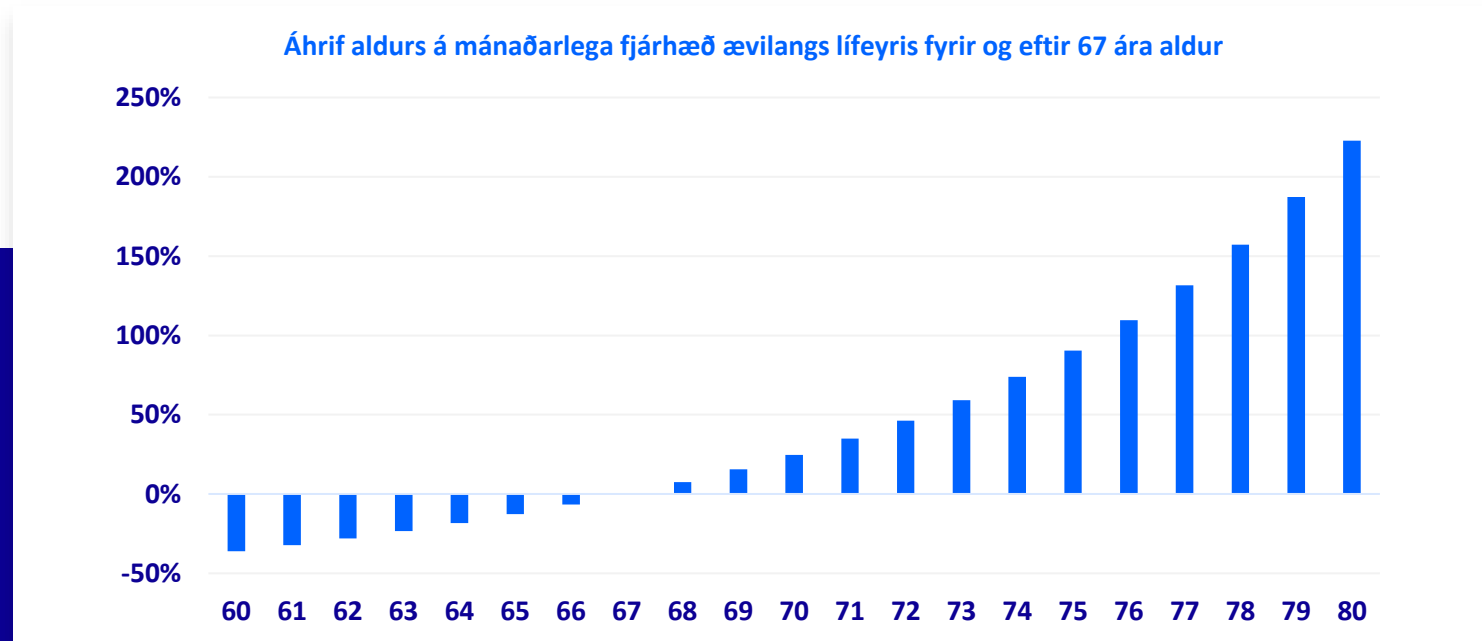
Samanburður á réttindaávinnslu fyrir og eftir breytingar

Tafla I í viðauka A

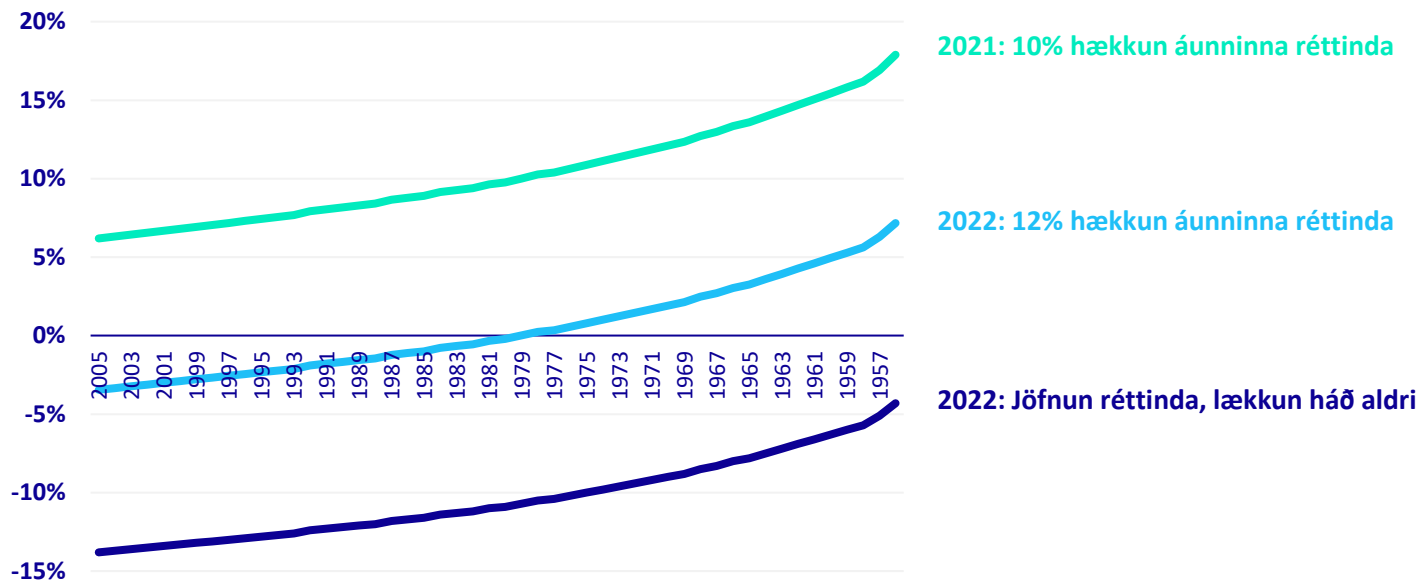
Val um upphaf lífeyristöku, frá 60 til 80 ára aldurs

Tafla II í viðauka A

Áhrif réttindabreytinga á árunum 2021 og 2022

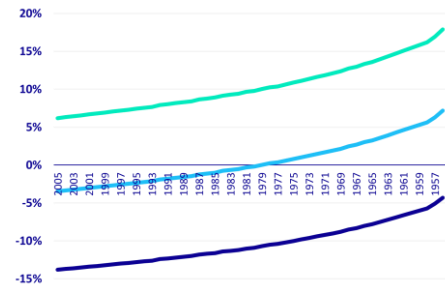
Lækkun áunninna réttinda háð aldri + 12% hækkun 2022 + 10% hækkun 2021

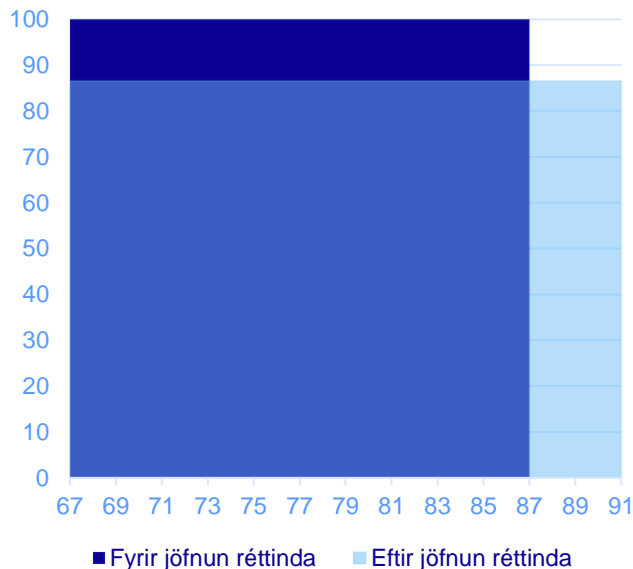

Réttindabreytingar 2021 & 2022

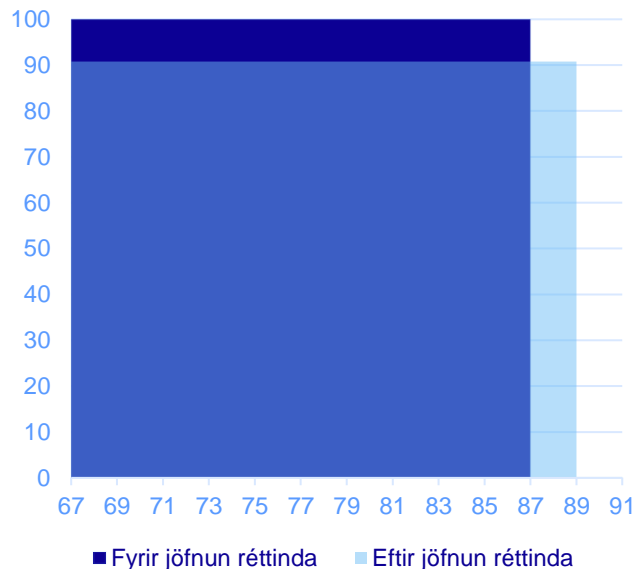
Lækkun réttinda háð aldri + 12% hækkun 2022 + 10% hækkun 2021

20 ára kona

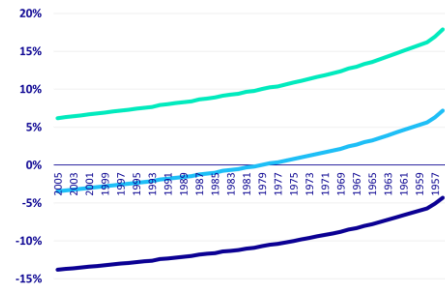
50 ára kona

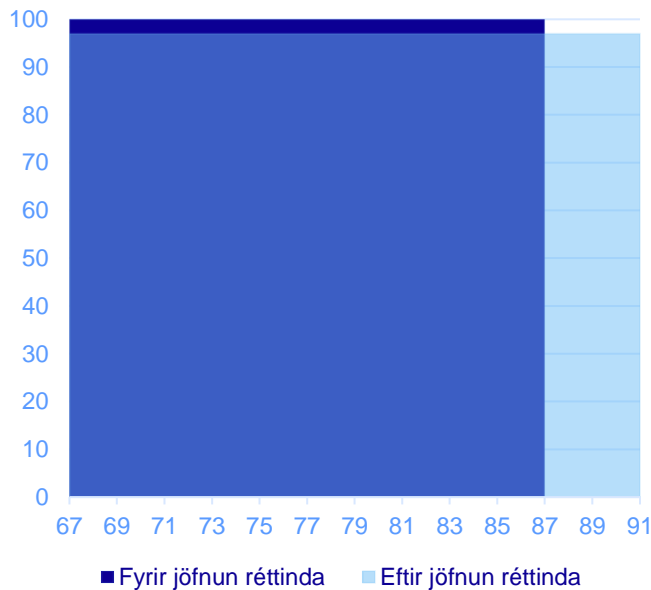

Réttindabreytingar 2021 & 2022

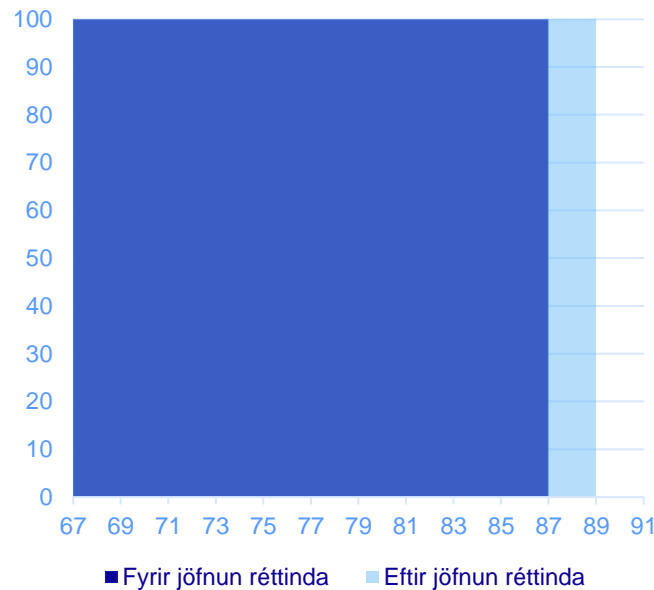
Lækkun réttinda háð aldri + 12% hækkun 2022 + 10% hækkun 2021

20 ára kona

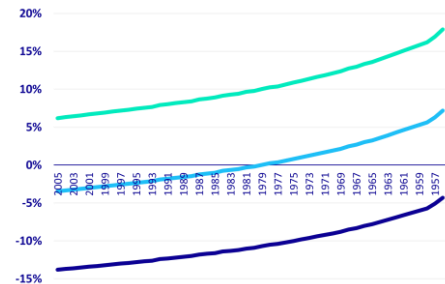
50 ára kona

Réttindabreytingar 2021 & 2022

Lækkun réttinda háð aldri + 12% hækkun 2022 + 10% hækkun 2021

20 ára kona

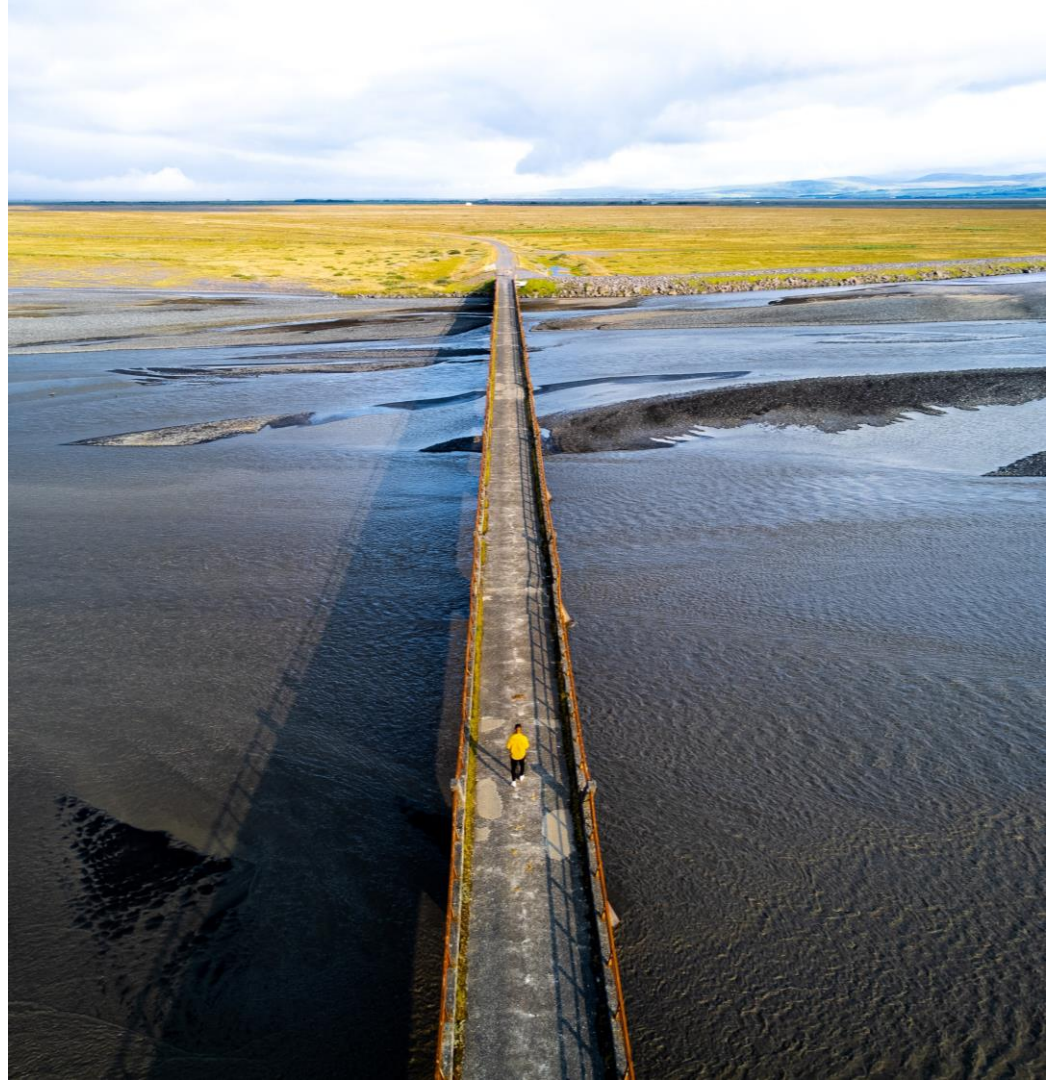

50 ára kona

4. Hluthafastefna LV

Hluthafastefna LV er óbreytt frá fyrra ári

Yfirlit yfir efnispætti

- ✓ Um hlutverk LV sem eiganda og áherslur sjóðsins í stjórnarháttum
- ✓ Vegvísar LV sem fjárfestis
- ✓ Atkvæðisréttur, beiting hans og jafnræði hluthafa
- ✓ Atriði varðandi val og samsetningu stjórna
- ✓ Viðmið fyrir stjórnarlaun og starfskjarastefnur
- ✓ Áhersluatriði varðandi hlutverk stjórna félaga
- ✓ Um samskipti LV við stjórnir, stjórnendur og aðra hluthafa

5. Sjálfbærniskýrsla LV 2021

Af hverju sjálfbærnisrásla?

Lagalegar og siðferðilegar kröfur

Áskoranir - sjálfbærni og loftslagsvá

Mikilvægar upplýsingar um starfsemi LV

Áhættustýring og stefnumótun

Áherslur LV sem langtímafjárfestis

Fyrirmynd fyrir félög sem LV fjárfestir í

Nýsköpun, verðmætasköpun, aðlögun

Sjálfbærnisrásla
Lífeyrissjóðs verzlunarmanna
2021

2006 » Aðilar að PRI
» UFS viðmið tilgreind í hluthafastefnu

2009 » Siða- og samskiptareglur skilgreindar

2014 » Jafnlaunavottun VR

2015 » Parísarsáttmálinn um aðgerðir gegn hnattrænni hlýnun

2016 » Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

2017 » LV meðal stofnaðila að Iceland SIF

2018 » LV aðild að Festu

2019 » LV gefur út samfélagsskýrslu
» Virðisskapandi viðskiptalíkan
» Greining og mæling UFS þátta

2020 » Tenging heimsmarkmiða við rekstur
» Mikilvægisgreining

2021 » Stefna um ábyrgar fjárfestingar og útilokun fjárfestingarkosta
» Nefnd LV um ábyrgar fjárfestingar stofnuð
» Aðild að loftslagsyfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar
» Aðild að CIC – Climate Investment Coalition

Stefnuyfirlýsing, vegvísir og stöðutaka

Stefna LV

Áherslurnar byggja á stefnumótun LV til 2030

Lögin

Lög um lífeyrissjóði nr. 129/1997 og lög um ársreikninga (gr. 66-d), EES réttur, alþjóðleg þróun – Þróast hratt

Viðmið

GRI – Global Reporting Initiative
UFS viðmið Nasdaq
Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun
Parísarsáttmálinn 2015
IR – Integrated Reporting

Mikilvægt

Virk þátttaka stjórnar, stjórnenda og annars starfsfólks
Fjölbætt viðskiptalíkan
Stefnumiðuð samfélagsábyrgð

Áskoranir

Greining á vistspori og samfélagsáhrifum m.t.t. eignasafna
Þekking – Menning – Færni – Framkvæmd
Næstu skref í stefnumótun og eftirfylgni

Rekstur

Lífeyrir

Eignasöfn

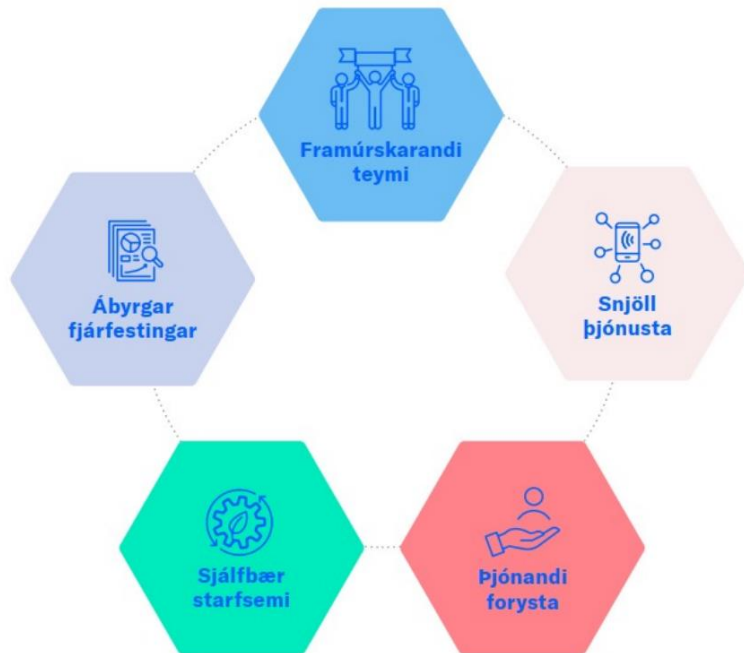
Stefnumiðuð samfélagsábyrgð – Fimm meginþættir

Styðja við virðisaukandi rekstur og aðlögunarhæfni

Menning & stefna	Áhersla á samfélagsábyrgð í menningu sjóðsins og taktískri stefnumótun
Haghafar	Horfa vítt til hagsmuna haghafa LV og samþætta hagsmuni þeirra eins og kostur er, sjóðfélagar eru lykilhaghafar
Kjarnastarfsemi	Flétta stefnumiðaða samfélagsábyrgð við daglegan rekstur LV og kjarnastarfsemi
Ytri áhrif	Markmiðið að starfsemi og áhrif LV hafi sem minnst neikvæð áhrif á þau samfélög sem starfsemi hans varðar og helst fyrst og fremst jákvæð áhrif
Til lengri tíma	Horfa í minna mæli til skamms tíma í stefnumótun og rekstri og leggja þess í stað aukna áherslu á að horfa til meðallangs og langs tíma

Fimm mikilvæg leiðarljós í starfsemi LV

Stefnumótun til 2030

Petta er Lífeyrissjóður verzlunarmanna

Lykilupplýsingar um starfsemi sjóðsins 2021

Stofnaður 1956

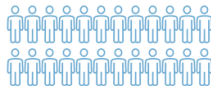
Heimsmarkmiðin um sjálfbæra þróun

- Áhersta á sjálfbærni í rekstri

51 starfsmaður

- Öflug líðsheild og reynsla
- Stjórnendur: 8 karlar, 6 konur

Fjöldi sjóðfélaga 178.661

Um 4.600 eignir í 101 landi

8 stjórnarmenn

- Félag atvinnurekenda, Samtök atvinnulíffins og VR skipa stjórn

Lífeyrisögjöld 38,5 milljarðar

- Í sameign 36,1 milljarðar
- Í séreign 2,4 milljarðar

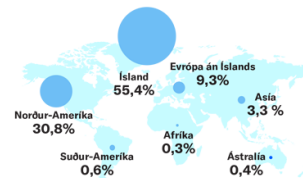
Sameignardeild 2021 raunávöxtun:

10 ár: 7,6%

5 ár: 8,8% 2021: 11,5%

- 3 ávöxtunarleiðir í boði fyrir séreignarsparnað

Dreifing eigna sameignardeildar

Samskipti og þjónusta

Símtöl: 21.344

Heimsóknir til sjóðsins: 3.998

Heimsóknir á sjóðfélagavef: 97.458

Innlit á vef LV: 157.803

21,9 milljarðar í lífeyri til 21.602 sjóðfélaga

Eftirlaun 16,6 milljarðar

- til 14.670 sjóðfélaga

Örorkulífeyrir 4,1 milljarðar

- til 4.603 sjóðfélaga

Maka- & barnalífeyrir 1,2 milljarðar

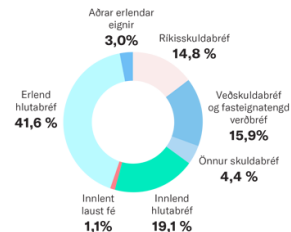
- til 2.257 sjóðfélaga

Séreign 0,4 milljarðar

- til 72 sjóðfélaga

Eignasamsetning sameignardeildar

- Eignasamsetning er ráðandi þáttur í langtímaávöxtun

Eignasöfn

Samtals 1.201 milljarðar

Sameign: 1.175 milljarðar
Séreign: 26 milljarðar

Tekjur af eignasöfnum 174 milljarðar á árinu

Viðskiptalíkan

Auðlindir LV (framleiðsluþættir) sem starfsemi byggir á og viðisaukinn sem hún skapar. Ferlið er hringrás framleiðsluþátta, starfsemi og virðisauka

Auðlindir

Fjármagn

Sjóðfélagar greiða iðgjöld til sjóðsins og í séreignarsparnað. Þetta fjármagn er notað í fjárfestingar til ávöxtunar sem stendur undir lífeysisgreiðslum til sjóðfélaga.

Mannauður

Hjá sjóðnum starfar sérhæft starfsfólk með þekkingu og reynslu til að sinna daglegum verkefnum. Í því felst þjónusta við sjóðfélaga, fjárfestingarstarfsemi, rekstur upplýsingakerfa og önnur margþætt starfsemi.

Samfélag

Sjóðurinn starfar í bágu sjóðfélaga sinna, um 179 þúsund sjóðfélagar eiga réttindi hjá sjóðnum. Með það að markmiði að starfa í sátt við samfélagið viðhefur sjóðurinn öguð og vönduð vinnubrögð, veitir sjóðfélögum áreiðanlegar upplýsingar og starfar samkvæmt þeim lögum og reglum sem um hann gilda.

Náttúra og umhverfi

Megináhrif á náttúru og umhverfi eru fölgin í fjárfestingarstarfsemi. Hún byggir m.a. á fjárfestingum sem hafa með einum eða öðrum hætti áhrif á náttúruna og umhverfi. Sú ávöxtun sem verður til við fjárfestingar er grunnur undir lífeysi til sjóðfélaga.

Öefnislegar eignir

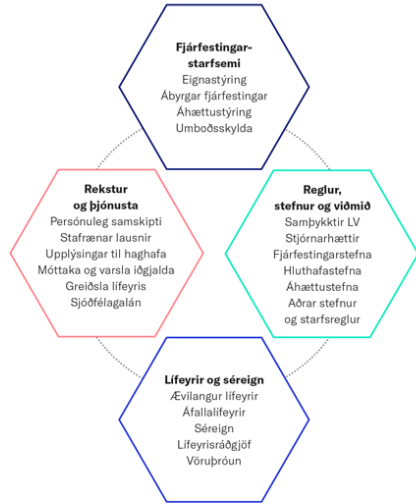
Á grundvelli starfsleysis LV og áratuga starfsemi hefur byggst upp þekking og fyrirtækjamenning sem stýður við þróun þjónustu- og starfsáttá, öguð vinnubrögð og frumkvæðishegningu. Öefnislegar eignir felast m.a. í jákvæðri mynd, upplýsingakerfum sjóðsins, þekkingu á starfsemi hans og viðskiptasamböndum.

Efnislegar eignir

Núverandi eignasöfn, skrifstofuhúsnæði, skrifstofubúnaður og upplýsingakerfi.

Starfsemi LV

Eftirlit

FME, innri og ytri endurskoðun, tryggingastærðfræðingur, endurskoðunarnefnd, áhættustýring, starfsfólk, stjórn LV.

Reglulegur

Lög, reglugerðir, reglur FME, kjarasamningar, samþykktir LV, aðrar reglur.

Virðisauki

Fjármagn

Lífeysisgreiðslur til sjóðfélaga til framfærslu. Árleg raunávöxtun sameignardeldar; 10 ára: 7.6% og 5 ára: 8.8%. Áhrif á hagvöxt og velsæld í formi fjármögnunar og fjárfestingar, einkum í innlendu hagkerfi. Heildareignir: 1.201 milljarðar í árslok 2021.

Mannauður

Þekking, reynsla og fagmennska. Jafnvægi á milli vinnu og einkalífs. Vinnuumhverfi sem stýður við heilsu og vellíðan í starfi. Starfsánægja 4,5 af 5 skv. viðhorfskönnun (Fyrirtæki ársins).

Samfélag

Aukið vægi greiðslna lífeysis í samfélaginu Um 21,9 milljarðar í lífeysi til um 22 þúsund sjóðfélaga í sameignardeld. Um 0,4 milljarður greiddur til eigna séreignarsparnaðar. Traust tryggingafræðileg staða 3,5 í árslok 2021. Áhrif á hagvöxt og velsæld með langtímafjárfestingum í innlendu hagkerfi Jákvæð áhrif á stjórnarhætti fyrirtækja.

Náttúra og umhverfi

Sjóðurinn getur haft jákvæð áhrif á umhverfislega og félagslega þætti. Mæling á umhverfisþáttum sem varða rekstur sjóðsins. Aukin áhersla á greiningu umhverfisþátta og félagslegra þátta við mat á fjárfestingarkostum og eignasafni. Uppbyggilegt aðhald gagnvart innlendum félögum sem sjóðurinn er hluthafi í.

Öefnislegar eignir

Þekking, þjónustugæði, öryggi í þjónustu, traust, skilvirki upplýsingakerfi, viðskiptasambönd.

Efnislegar eignir

Eignasöfn og upplýsingakerfi sem styðja við rekstur sjóðsins.

Áherslur

Stuðningar við heimsmarkmiðin

Efla lífsgæði og grunnþarfir

- » Efla jafna stöðu kynja og jöfn tækifæri
- » Styðja við heilsu og öryggi starfsfólks
- » Efla þekkingu og færni starfsfólks
- » Leggja áherslu á aðgengi upplýsinga sjóðfélaga
- » Innleiða stefnu og aðferðafræði fyrir greiningu á UFS þáttum í fjárfestingaferli og umslýsu eignasafna

Góð atvinna og nýsköpun

- » Fylgjast með þróun sem leiðir af breyttri samfélagsgerð
- » Efla nýsköpun í vörubrúun / þjónustuleiðum sjóðfélaga
- » Auka áherslu á eignir sem styðja við nýsköpun, auka sjálfbærni og ábyrgari virðiskeiðu

Sjálfbær nýting náttúruauðinda og loftlagsmál

- » Styðja við sjálfbærni við kaup á aðföngum
- » Áhersla á að draga úr gróðurhúsalofttegundum tengdum rekstri
- » Auka áherslu eignasafna á sjálfbæra nýtingu auðinda, vistkerfa og stöðugleika í loftlagsmálum

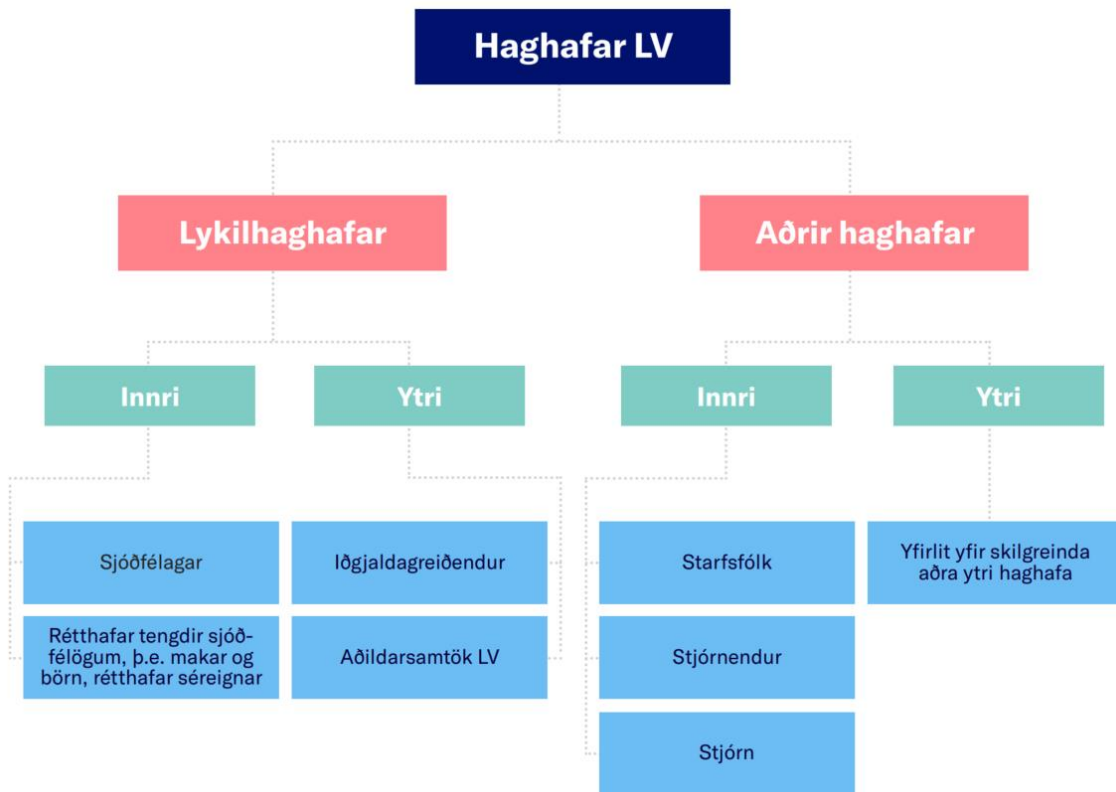
Samvinna

- » Efla samstarf við haghafa um sjálfbæra þróun
- » Efla samstarf um ábyrgar fjárfestingar og samþættingu UFS greininga í fjárfestingaferli

Samskipti við haghafa eru mikilvæg þegar kemur að sjálfbærni

Aðrir ytri haghafar: Ýmsir aðilar sem geta orðið fyrir áhrifum af starfsemi LV eða haft áhrif á hana þó þeir tengist starfseminni ekki beint:

- Mögulegir framtíðarsjóðfélagar
- Tryggingastærðfræðingur
- Innri- og ytri endurskoðendur
- Stéttarfélög
- Vinnuveitendur
- Fjármálafyrirtæki og aðrir þjónustuaðilar á fjármálamarkaði
- Útgefendur fjármálagerna (t.d. ríki, sveitarfélög og fyrirtæki)
- Stjórnvöld og eftirlitsstofnanir (t.d. Seðlabanki Íslands – Fjármálaeftirlitið)
- Landssamtök lífeyrissjóða
- Ríkið, innheimta skatta og ríkisrekstur
- Sveitarfélög
- Tryggingastofnun
- Fjölmiðlar
- Aðrir sem gæta umhverfishagsmuna og félagslegra hagsmuna

Mikilvægisgreining byggð á spurningakönnun

Mat sjóðfélaga annars vegar og LV hins vegar á nokkrum þáttum sem varða sjálfbærni í starfsemi LV

Mikilvægisgreining sjálfbærniþátta LV

Fyrsta könnunin á mati á nokkrum sjálfbærniþáttum. Gefur vísbendingu um áherslur.

Samhljómur varðandi:

- góða stjórnarhætti
- ábyrgar fjárfestingar
- persónuvernd og öryggi gagna
- mannréttindi og réttindi starfsfólks
- jafnrétti

Sjálfbær þróun: Áherslumarkmið, aðgerðir & viðmið

i) Efling lífsgæða og grunnþarfa

ii) Góð atvinna og nýsköpun

iii) Sjálfbær nýting náttúruauðlinda og loftslagsmál

iv) Samvinna og réttlæti

i) Efla lífsgæði og grunnþarfir

Rekstur

- Jafnréttisstofa hefur samþykkt nýja jafnréttisáætlun og framkvæmdáætlun LV í jafnréttismálum.
- Ný jafnlaunastefna hefur verið gefin út.
- Fjarvinnustefna var unnin í samráði við starfsfólk. Markmiðið er að auka sveigjanleika í starfi og draga úr ferðum til og frá vinnu.
- Unnið er að innleiðingu jafnlaunakerfis í samræmi við staðalinn ÍST85:2012 og stefnt að því að ljúka vottun á fyrri hluta ársins 2022.
- Fræðslustefna hefur verið uppfærð í takt við áherslur í rekstri LV. Í henni er m.a. litið til þess að auka hæfni starfsfólks og möguleika til þróunar í starfi.
- Starfsfólki stendur til boða samningur um samgöngustyrk vegna vistvænna samgangna. Aðstaða fyrir geymslu á hjólum hefur verið bætt.

Lífeyrir

- Ýmsar nýjungar hafa verið kynntar á sjóðfélagavef sem bæta aðgengi sjóðfélaga að upplýsingum um lífeyri sinn og auka möguleika á rafrænni þjónustu.
- Farið var yfir enska vefinn, umsóknir og upplýsingar uppfærðar.

Eignasöfn

- Stjórn gaf út heildstæða stefnu um ábyrgar fjárfestingar sem tekur til fjárfestingarferlis, meðferðar eigendahlutverks og upplýsingamiðlunar. Unnið er að innleiðingu stefnunnar og rýni á hluthafastefnu LV.

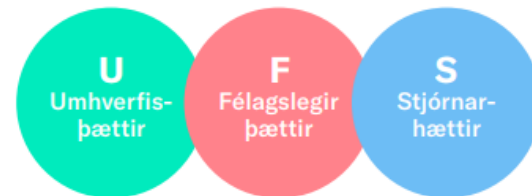
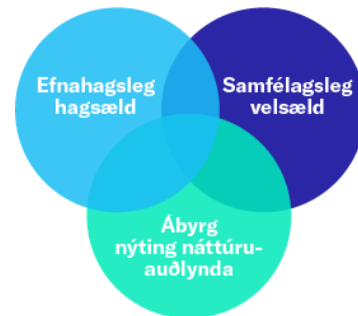

Áherslumarkmið	Aðgerð	Viðmið / áfangar	Timi
REKSTUR			
Gæta að jafnri stöðu kynjanna, að hver og einn starfsmaður sé metinn að verðleikum og hafi jöfn tækifæri til starfa (5, 10).	Að starfsfólk hafi nýtt sér þau tækifæri sem jafnréttisáætlun sjóðsins felur í sér.	Mæla árangur og kynna niðurstöður fyrir starfsfólki. Skilgreina umbótatilögur þar sem við á.	2022
	Innleiðing jafnlaunakerfis í samræmi við ÍST85:2012.	Vinna að umbótaverkefnum til að ná jafnlaunaviðmiðum sjóðsins.	2022-2023
Styðja við heilsu og öryggi starfsfólks (5).	Efla forvarnarstarf innan sjóðsins og bæta upplýsingamiðlun til starfsfólks.	Fræðsluáætlun taki mið af forvarnarstarfi. Utfæra miðlæga handbók starfsfólks.	2022
Efla þekkingu og færni starfsmanna og stjórnar með áherslu á færni í starfi, virðisauka og öruggan rekstur (5).	Utfæra fræðsluáætlun til tveggja ára með áherslu á starfræna færni starfsfólks, almennar hæfni og einstaklingsbundna starfsþróun.	Framkvæma rýni meðal starfsfólks til að kalla fram ferli til fræðslu. Utfæra fræðsluáætlun til tveggja ára og innleiða.	2022-2023
LÍFEYRIR			
Leggja áherslu á að sjóðfélagar hafi sem aðgengilegastar upplýsingar til að geta nýtt sér réttindi sín til fulls. Horfa m.a. til jafnræðis kynja og þeirra sem hafa ekki íslensku að móðurmáli. (5 og 10).	Gera upplýsingar og framkvæmd skiptingar lífeyrisréttinda milli hjóna aðgengilegir.	Uppfæra upplýsingar um skiptingu lífeyrisréttinda milli hjóna, kynna nýja reiknivél fyrir skiptingu réttinda milli hjóna og gera samninga um skiptingu réttinda að fullu starfræna.	2022
	Bæta upplýsingamiðlun um lífeyrisréttindi á ensku til að bjóða staðkandi hópi sjóðfélaga sem eru ekki með íslensku sem móðurmál.	Gera enska útgáfu af sjóðfélagsvefnum. Hafa rafrænar umsóknir um lífeyri á ensku. Auka upplýsingar á ensku á vef í fréttum frá sjóðnum.	2022 og 2023
EIGNASÖFN			
Innleiða stefnu og aðferðafærði fyrir greiningu á UFS þáttum í fjárfestingarferli og umsýslu eignasafna, auk samþættingar þeirra í eigendastefnu LV og leggja áherslu á mikilvægissviðmið. (5 og 10)	Uppfæra hluthafastefnu LV og þróa almenna eigendastefnu fyrir fyrir eignaflokka m.t.t. stefnu um ábyrgar fjárfestingar.	Uppfæra gildandi hluthafastefnu og stefnu um meðferð eignahalda varðandi fleiri eignaflokka.	2022
	Innleiðing ítarlegri framkvæmdar UFS greiningar í fjárfestingarferli og við umsjón eignsafna.	Útfærsla innri viðmiða varðandi UFS greiningar í fjárfestingarferli og við umsjón eignsafna.	2022-2023
	Móta stefnu um greiningu og birtingu upplýsinga um UFS þætti í eignasöfnum LV.	Birta upplýsingar um framvindu greiningar á umhverfislegu og félagslegu fótspori eignasafna LV, sem eftirfylgni með góðum stjórnarháttum.	2022 og 2023

Umsýsla eignasafna og sjálfbærni

1. Stýring eignasafna út frá UFS (e. ESG incorporation – portfolio construction)			2. Framkvæmd hluthafastefnu út frá UFS (e. active ownership or stewardship)	
UFS greining er hluti af fjárfestingarferli LV og lítið er m.a. til þriggja aðferða:			LV sinnir umboðsskyldu sinni gagnvart útgefendum fjármálagerninga í eignsafni sjóðsins til að stuðla að sjálfbærni í rekstri þeirra.	
Samþætting (e. ESG intergration)	Skimun (jákvæð/ neikvæð) (e. Positive/negative screening)	Þema- og áhrifa- fjárfestingar (e. thematic & impact investing)	Virkt eignarhald (e. active ownership)	Upplýsingagjöf og gagnsæi (e. reporting and transparency)
Skipuleg beiting UFS greiningar í fjárfestingarferli og stýringu eignasafna til viðbótar við hefðbundna fjármálagreiningu.	Formleg skimun fjárfestingarkosta m.t.t. tiltekinna UFS viðmiða. Skimun getur verið jákvæð, þ.e. fjárfest í útgefenda byggt á viðmiðum, eða neikvæð, þ.e. útgefandi er útilokaður eða seldur.	Val á fjárfestingakostum sem stuðla að ákveðnum jákvæðum markmiðum innan umhverfis- eða félagslegra viðmiða auk ess að skila fjárhagslegum ábata.	Samtal við útgefendur fjármálagerninga og eftirfylgni áherslna LV varðandi efnislega þýðingamikla UFS þætti. Þannig stuðlar sjóðurinn að því að UFS málefni séu tekin á dagskrá og upplýst til fjárfesta. Ýmist beitir LV sér einn eða í samvinnu við aðra fjárfesta.	Opin upplýsingagjöf um ráðstöfun atkvæða á hluthafafundum þar sem greidd eru atkvæði um UFS tengd málefni.

Sjálfbærnisráýrsla LV 2020 og 2021 - Áhersluatriði

Áhersluatriði 2020 - 2021

Greina „ófjárhagslega“ þætti starfseminnar út frá rekstri, lífeyri og eignasöfnum

Virðisskapandi viðskiptalíkan tengt heimsmarkmiðunum um sjálfbæra þróun og UFS

Ítarleg greining á áherslum meðal stjórnar, stjórnenda og starfsfólks

- Viðhorfskönnun, vinnustofur og fræðsla

Lífeyrir og eignasöfn rýnd m.t.t. sjálfbærni

Umboð og áhættustýring LV rýnd m.t.t. sjálfbærni

Unnið með viðmið og staðla (UFS Nasdaq & GRI)

Greining á umhverfis- og samfélagslegum þáttum eignasafns – Samningur við MSCI Research

Áhersluatriði 2022 og áfram

Fókusa á umboð og umboðsskyldu LV

Innleiðing stefnu um ábyrgar fjárfestingar

Þróun eigendastefnu

Greining á vistsporum eignasafna

Þróun samskipta við haghafa

Þróun lífeyrisafurða LV – áhersla á sjálfbær fjármál

Stefna byggð á mælanlegum markmiðum

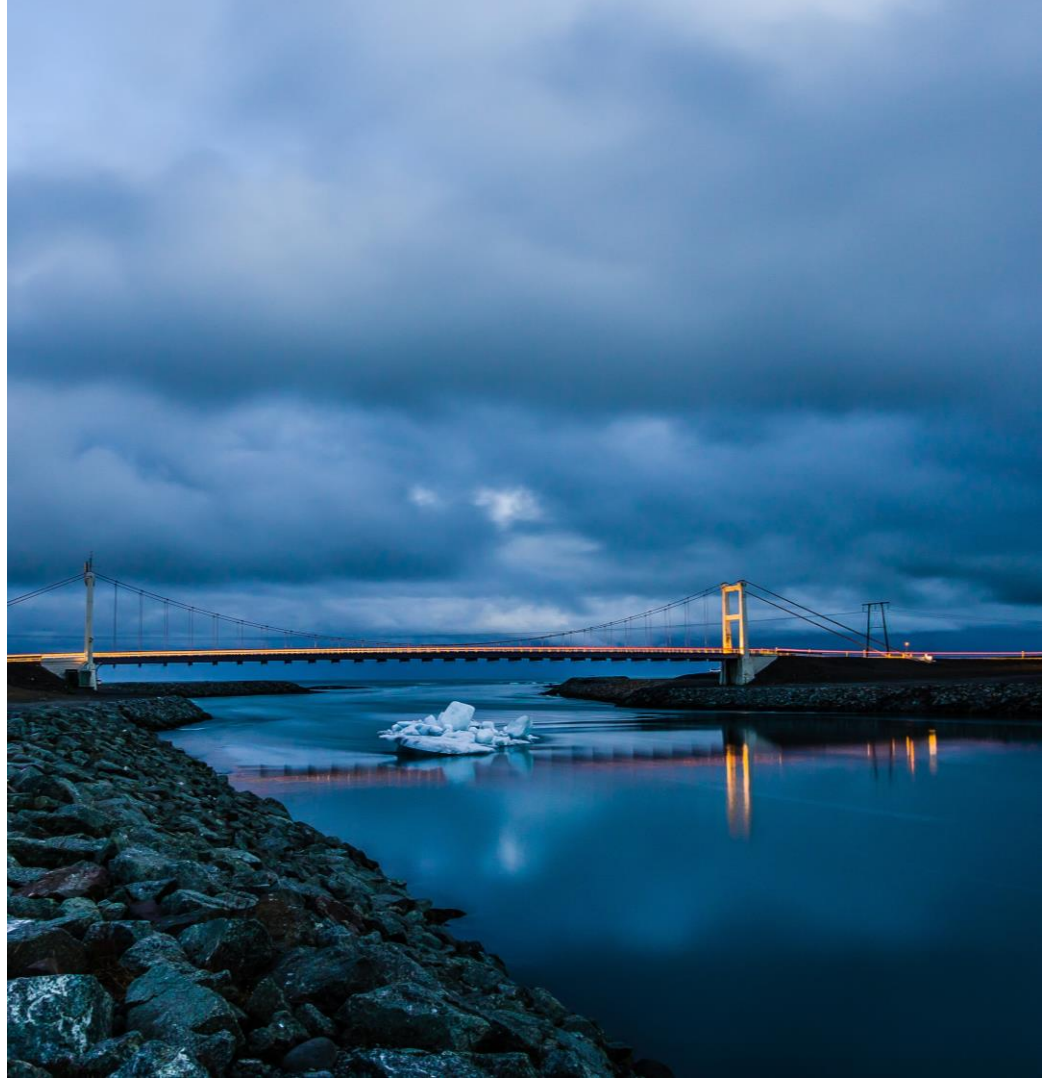
Áfram áhersla á aukna upplýsingagjöf

Áframhaldandi opið samtal um ábyrgar fjárfestingar

Áhersla á sjálfbæra virðisskapandi starfsemi

6. Starfskjarastefna
7. Val á fulltrúum í nefnd um laun stjórnarmanna
8. Laun stjórnar
9. Val á endurskoðanda
10. Samþykktabreytingar

6. Starfskjarastefna

Starfskjarastefna LV er óbreytt frá fyrra ári

Kosning: Starfskjarastefna

Samþykkir fulltrúi í fulltrúaráði starfskjarastefnu LV?

7. Val á fulltrúum í nefnd um laun stjórnarmanna

Eftirfarandi eru tilnefnd til tveggja ára í nefnd um laun stjórnarmanna

Aðalmenn

- Jón Ólafur Halldórsson, formaður stjórnar LV
- Anna Kristín Kristjánsdóttir, tilnefnd af Félagi atvinnurekenda
- Jónas Yngvi Ásgrímsson, tilnefndur af VR
- Svanhildur Þórsteinsdóttir, tilnefnd af VR

Varamenn

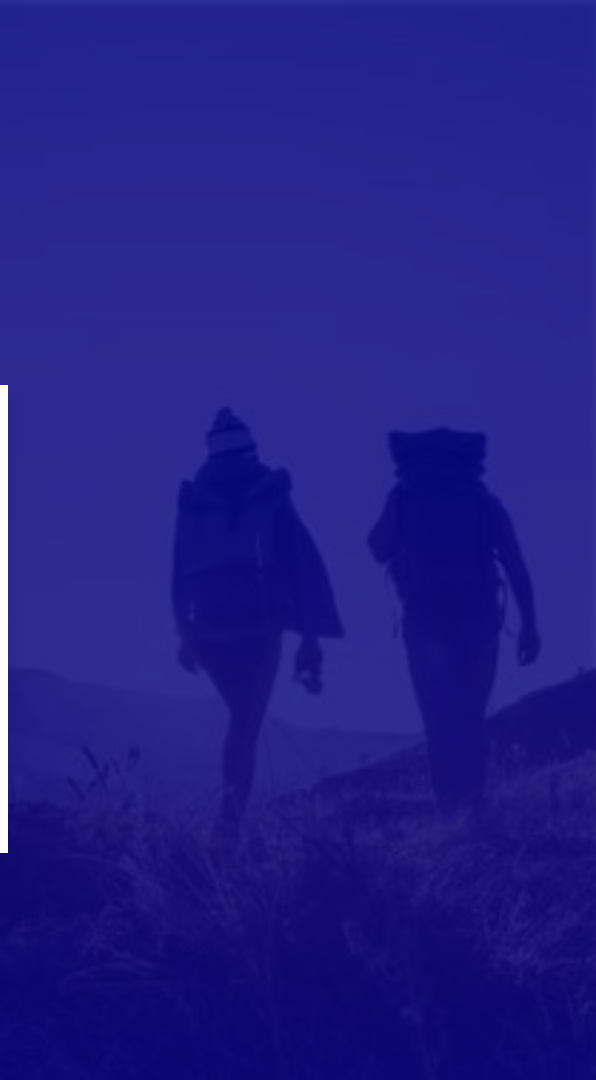
- Harpa Sævarsdóttir, tilnefnd að VR
- Margrét Kristín Sigurðardóttir, tilnefnd af Samtökum atvinnulífsins

Kosning: Nefnd um laun stjórnarmanna

Sambykkir fulltrúi í fulltrúaráði skipan nefndar um laun stjórnarmanna?

8. Tillögur að stjórnarlaunum 1/2

Nefndin leggur til breytingar á launum stjórnarmanna LV, varamanna og nefndarmanna í endurskoðunarnefnd.

Formaður, varaformaður og meðstjórnendur

Lagt er til að laun stjórnarmanna hækki um 7,3% og verði eftirfarandi:

- Laun aðmanns verða kr. 207.816 á mánuði, hækka úr kr. 193.678
- Laun stjórnarformanns verða tvöföld laun aðmanns
- Laun varaformanns verða ein og hálf laun aðmanns

Varamenn

- Varamenn frá greidd hálf mánaðarlaun aðmanns fyrir hvern fund sem þeir sitja. Þá fá varamenn greiddar kr. 31.172 á mánuði.
- Í tengslum við greiðslur til varamanna er m.a. litið til þess að gera mætti ráð fyrir því að stjórnarmenn þurfi að fylgjast með störfum sjóðsins og eftir atvikum gögnum sem varða störf stjórnar.
- Því til viðbótar fá varamenn sem fara í hæfismat á vegum sjóðsins, með þeim hætti að þeir fara í viðtöl hjá matsnefnd Fjármálaeftirlitsins, greidd einföld laun aðmanns.

Tillögur að stjórnarlaunum 2/2

Formaður, varaformaður og meðstjórnendur

Hjá lífeyrissjóðnum er ein undirnefnd stjórnar, endurskoðunarnefnd. Lagt er til að laun fyrir setu í nefndinni hækki um sömu hlutfallstölu og stjórnarlaun.

Laun til nefndarmanna í endurskoðunarnefnd eru greidd eftir á einu sinni á ári og verða:

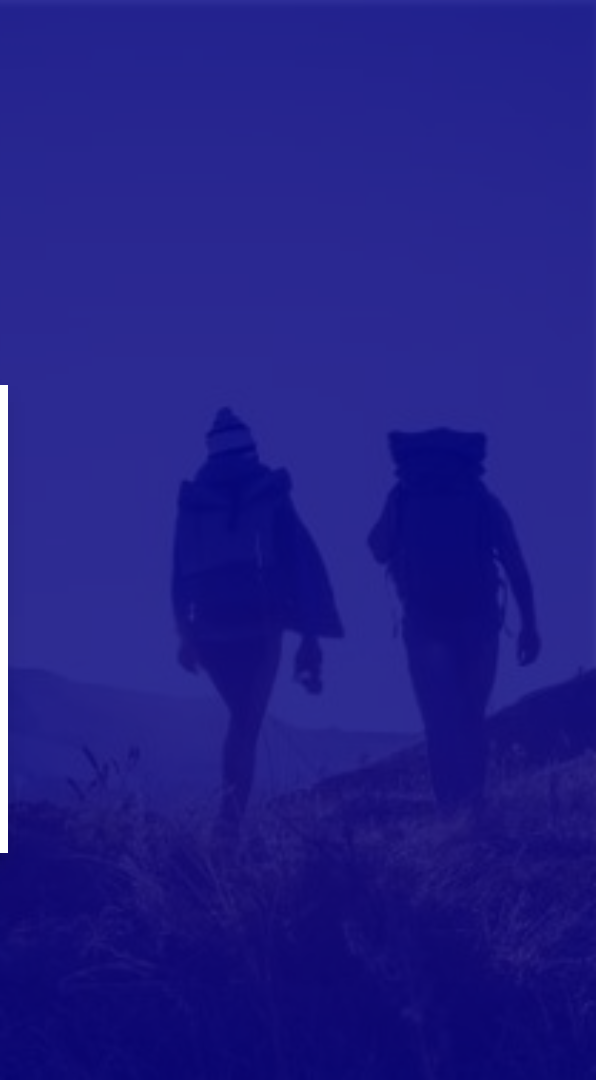
- Kr. 1.566.782 fyrir formann, svarar til kr. 130.565 á mánuði
- kr. 783.391 fyrir aðra nefndarmenn, svarar til kr. 65.282 á mánuði

Kosning: Tillögur að stjórnarlaunum

Samþykkir fulltrúi í fulltrúaráði tillögur að stjórnarlaunum nefndarmanna í endurskoðunarnefnd?

9. Val á endurskoðanda

Stjórn leggur til að núverandi endurskoðandi, Kristinn Freyr Kristinsson, löggiltur endurskoðandi hjá PricewaterhouseCoopers ehf., verði áfram endurskoðandi LV

Kosning: Val á endurskoðanda

Samþykkir fulltrúi í fulltrúaráði val á endurskoðanda?

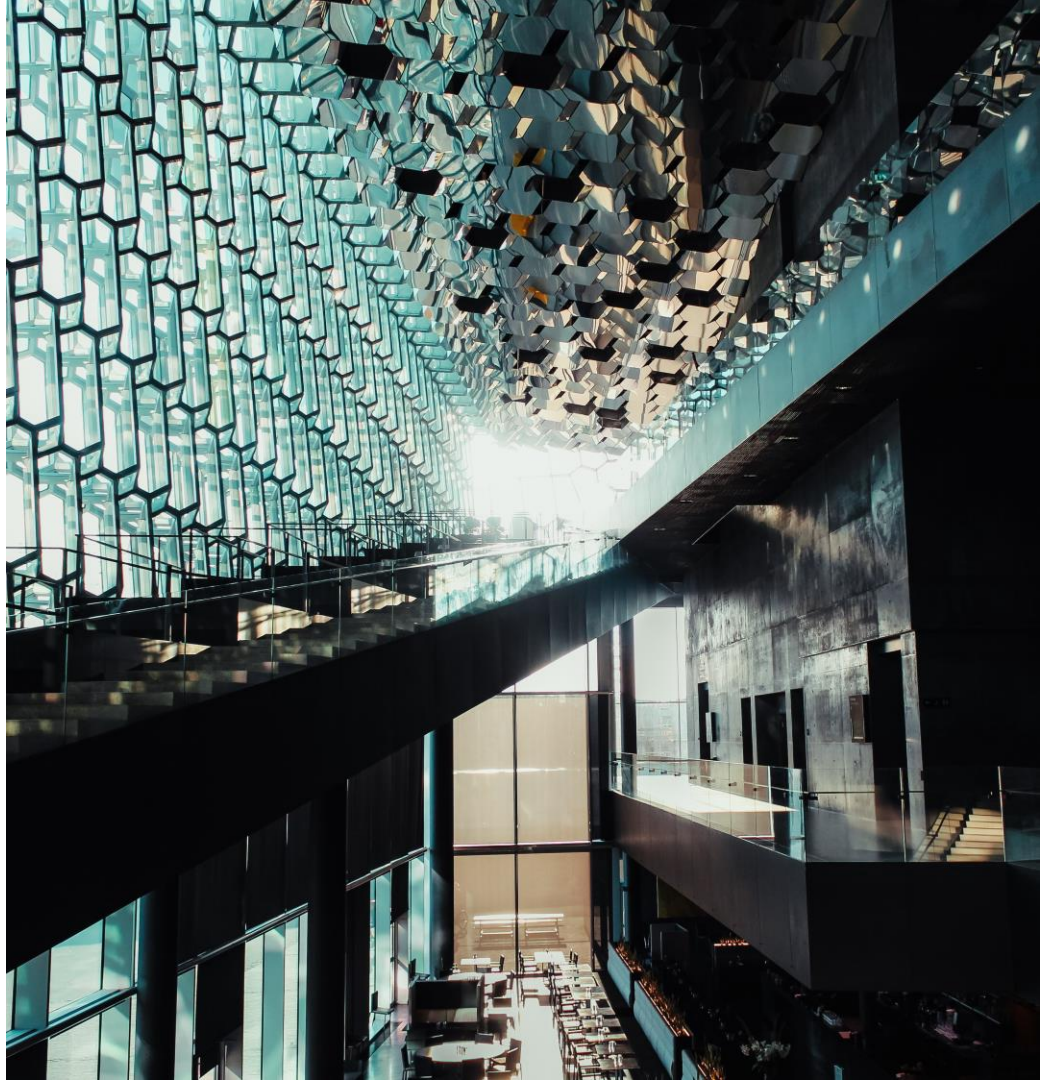

10. Breytingar á samþykktum LV

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

—
live.is

Meginþættir samþykktabreytinga

- 1 Fjórar breytingar á réttindaákvæði með það að markmið að auka sveigjanleika og tryggingavernd
- 2 Ýmsar uppfærslur, lagfæringar og breytingar á framsetningu til að auka skýrleika
- 3 Breytingar sem varða aðlögun að nýjum forsendum fyrir mati á langlífi sjóðfélaga

Réttindaákvæði

- a Ellilífeyrir frá 60 ára aldri (gr. 12.1.)
- b Tíðari endurútreikningur réttinda hjá þeim sem greiða iðgjöld til sjóðsins samhliða töku ellilífeyris (gr. 12.5.)
- c Styttra tímamark varðandi að öðlast aftur rétt til framreiknings örorku- og makalífeyris (gr. 13.8.)
- d Lenging lágmarkstíma makalífeyris (gr. 14.2)

Uppfærslur og lagfæringar

- a Endurröðun ákvæða og millifyrirsagnir
- b Nokkur ákvæði eru uppfærð eða felld út þar sem þau eiga ekki lengur við

Breytingar vegna hækkandi lífaldurs

- Gr. 11.1 í samþykktum
- Viðaukar A (tafla I og II) og B (5. og 6. töluliður)

Meginþættir samþykktabreytinga

Viðbótartillaga

Stjórn LV leggur til eftirfarandi breytingu á samþykktum sjóðsins til viðbótar við þær sem sem kynntar hafa verið fyrir fundinn:

„Við gr. 11.1. bætist svohljóðandi málslíður: „Lágmarkstryggingavernd miðast við að innborgun hefjist við 25 ára aldur.“

Breytingin er gerð með vísan til 1. mgr. 6. gr. reglugerðar nr. 391/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Breytingin felur í sér áréttingu á gildandi framkvæmd og því er ekki um efnisbreytingu að ræða.

Tímalína samþykktabreytinga 2022

➤	3. Mars	Stjórn samþykkir breytingar á samþykktum.
➤	8. Mars	Breytingartillögur kynntar á fulltrúaráðsfundi LV.
➤	9. Mars	Breytingartillögur sendar aðildarsamtökum LV til samþykktar.
➤	23. Mars	Ný breytingartillaga stjórnar, gr. 11.1., viðmiðunarlundur vegna lágmarkstryggingaverndar.
➤	29. Mars	Breytingartillögur lagðar fyrir ársfund LV til kynningar og samþykktar.
➤	30. Mars	Samþykktabreytingar sendar ráðherra til staðfestingar. Ráðuneytið aflar umsagnar FME.
➤	Apríl	Kallað eftir samþykki aðildarsamtaka LV fyrir breytingunum.
➤	Apríl – Ágúst	Staðfesting fjármála- og efnahagsráðherra á samþykktabreytingum.
➤	September	Innleiðing samþykktabreytinga að frátöldum réttindatöflum skv. viðauka A við samþykktir LV.
➤	Áramótin 2022/2023	Innleiðing nýrra réttindataflna í viðauka A við samþykktir LV.

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

—
live.is

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

Samþykktir Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

Með sýnilegum tillögum að breytingum
Mars 2022

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

Greinargerð með samþykktabreytingum

Tillögur stjórnar að samþykktabreytingum
Lagðar fram á ársfundi 29. mars 2022 til samþykktar

11. Önnur mál

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

—
live.is

Ársfundur Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

29. mars 2022

Lífeyrissjóður
verzlunarmanna

—
live.is